

JAARVERSLAG NEDERLANDSE POLITIE 2001

V O O R W O O R D

Veiligheid is, voor dit kabinet, de komende jaren prioriteit nummer één. De voorzichtige verbetering in de veiligheidsbeleving bij burgers die in 2000 werd gemeten, heeft zich in 2001 helaas niet voortgezet. De internationale en nationale ingrijpende gebeurtenissen zullen hier zeker enige invloed op hebben gehad. Maar voor dit kabinet maakt dit ook duidelijk dat de veiligheid in de directe leefomgeving van de inwoners van Nederland voorop moet staan.

De komende tijd moeten daarom forse extra inspanningen worden geleverd om de veiligheid te verbeteren. De overheid heeft hierbij een grote verantwoordelijkheid. De politie speelt een grote rol, al is het effect van haar inspanningen natuurlijk mede afhankelijk van de bijdragen van bestuurders, bedrijven, burgers en andere partners. Het vergroten van de veiligheid is immers een taak en verantwoordelijkheid van velen.

Dit jaarverslag laat zien wat de politie in 2001 heeft gedaan aan de uitvoering van het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 (BNP). Op een aantal terreinen zijn goede resultaten behaald. Op andere terreinen zijn nog nadrukkelijk verbeteringen noodzakelijk. Er is sprake van een groeiende samenwerking tussen verschillende betrokken instanties en deze ontwikkeling moet in de komende kabinetsperiode verder worden geïntensiveerd.

In de achterliggende periode is er extra geïnvesteerd in de politie. Zo is onder andere de sterkte van de politie fors toegenomen en wordt met behulp van ICT gewerkt aan een verbeterde informatievoorziening. De effecten hiervan zullen in de komende jaren geleidelijk zichtbaar worden. Deze kabinetsperiode zullen met de korpsen concrete afspraken worden gemaakt over de resultaten van de kerntaken van de politie: hulpverlening, toezicht, handhaving en opsporing. Ook andere partners in de veiligheidsketen zullen op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken. Binnenkort presenteert het kabinet een programma met maatregelen om de veiligheid in Nederland verder te verbeteren.

De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

J.W. Remkes

De minister van Justitie

J.P.H. Donner

1	Inleiding	7	6	Personeel	43
2	Veiligheidsontwikkeling in Nederland	11	6.1	Werving en sterkte	43
2.1	Slachtofferschap	11	6.2	Politieonderwijs en kenniscentrum	43
2.2	Onveiligheidsgevoelens	11	6.2.1	Vernieuwing in het politieonderwijs	44
2.3	Productie en prestaties	12	6.3	Arbeidsvoorwaarden en ziekteverzuim	45
2.4	Functioneren Politie	13	6.3.1	Akkoord Arbeidsvoorwaarden	
2.5	Afsluitend	14		sector politie 2001-2003	45
3	Beleidsthema's	17	6.3.2	Ziekteverzuim en reïntegratie	46
3.1	Jeugdcriminaliteit	17	6.4	Diversiteit, loopbaanbeleid en integriteit	47
3.2	Geweldscriminaliteit	19	6.4.1	Diversiteit	47
3.2.1	Huiselijk geweld	21	6.4.2	Loopbaanbeleid	49
3.2.2	Illegaal vuurwapenbezit	22	6.4.3	Integriteit	49
3.3	Zware en georganiseerde criminaliteit	22	6.4.4	Klachtenbehandeling	51
3.3.1	Regionale Opsporing	22	6.5	Schietvaardigheid	51
3.3.2	Landelijke en bovenregionale opsporing	22	6.6	Vrijwillige politie	52
3.3.3	Specifieke delictsvormen	22	7	Financieel Beeld	55
3.4	Verkeersveiligheid	24	7.1	Algemeen beeld	55
3.5	Milieu	26	7.2	Staat van Baten en Lasten	56
4	Internationale Politiesamenwerking	29	7.2.1	Baten	56
5	Beheersmatige randvoorwaarden	33	7.2.2	Lasten	56
5.1	Gebiedsgebonden politiezorg	33	7.3	Balans (na resultaatsbestemming)	57
5.2	Doelmatigheid	34	7.3.1	Vaste activa	58
5.3	Slachtofferzorg	35	7.3.2	Eigen Vermogen	59
5.4	Kwaliteitszorg	36	7.3.3	Voorzieningen	59
5.5	Kwaliteit van de organisatie van de recherchefunctie	36	7.3.4	Kortlopende schulden	60
5.6	ICT	38	7.4	Kasstroomoverzicht	60
5.6.1	Colokatie, GMS en C2000	39			
5.6.2	Informatiebeveiliging	40			
5.6.3	Landelijke Telefoonnummer Politie	40			
5.6.4	Euroconversie	40			

INLEIDING 1

FUNCTIE EN INHOUD VAN HET JAARVERSLAG NEDERLANDSE POLITIE 2001

Met het Beleidsplan Nederlandse Politie (BNPr) voor de periode 1999-2002 is op landelijk niveau een structurele cyclus van beleidsplanning en verantwoording ingezet. Vorig jaar oktober is als onderdeel van deze cyclus voor het eerst een landelijk Jaarverslag Nederlandse Politie uitgebracht. In dat jaarverslag staat op welke wijze en in welke mate door de Nederlandse politie in het jaar 2000 aandacht is besteed aan de vijf landelijke beleids-thema's en de beheersmatige randvoorwaarden voor het functioneren van de Nederlandse politie.

Het Jaarverslag Nederlandse Politie 2001 is het sluitstuk van de landelijke beleids- en beheerscyclus van het jaar 2001. Het richt zich zoveel mogelijk op situaties die in 2001 zijn gewijzigd, op nieuwe initiatieven en nieuwe ontwikkelingen. Toch zal in het Jaarverslag Nederlandse Politie 2001 ook veel te vinden zijn dat niet nieuw is. Het werk van de

Nederlandse politie en de maatschappelijke realiteit waarin dit werk gestalte krijgt is immers voor een belangrijk deel hetzelfde gebleven. In dit jaarverslag worden geen aanzetten tot nieuw beleid gegeven; dat is de functie van een volgend beleidsplan.

De politiekorpsen publiceren jaarlijks ieder een eigen jaarverslag waarin, onder andere, wordt ingegaan op de landelijke beleidsthema's en beheersmatige randvoorwaarden. Deze verslagen vormen de basis voor het landelijke jaarverslag. Daarnaast is ter aanvulling van de informatie uit de jaarverslagen van de korpsen gebruik gemaakt van beschikbare landelijke gegevensverzamelingen, rapporten en onderzoeken. Tegelijk met dit jaarverslag wordt de editie 2001 van de Kerngegevens Nederlandse Politie aangeboden. Hierin zijn een groot aantal kerngegevens op het gebied van onder meer personeel en financiën van de politiekorpsen opgenomen.

Met ingang van 2001 loopt de beleids- en beheerscyclus van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) meer synchroon met die van de regionale politiekorpsen. Hoewel dat nog niet op alle vlakken mogelijk is, bevat het Jaarverslag Nederlandse Politie 2001 ook informatie over het KLPD.

DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN IN HET JAARVERSLAG NEDERLANDSE POLITIE 2001

In 2001 is de landelijke beleids- en beheerscyclus, waar het jaarverslag deel van uitmaakt, vanuit verschillende kanten geëvalueerd. Zo is in opdracht van het ministerie van BZK, in overleg met het politieveld, een evaluatie van de landelijke beleids- en beheerscyclus van de Nederlandse politie uitgevoerd. Een van de conclusies uit dit onderzoek is dat de landelijke beleids- en beheerscyclus op verschillende punten verbeterd kan worden en zo aan belang en effectiviteit kan winnen. Bijvoorbeeld wat betreft de snelheid waarin de

cyclus wordt doorlopen. Die laat nu weinig ruimte en tijd om voldoende aandacht te besteden aan de doorwerking naar de “werkvloer” en het vaststellen en leren van resultaten.

In de evaluatie van de beleids- en beheerscyclus en in het Jaarverslag Nederlandse Politie 2000 is geconstateerd dat herkenbare en meetbare kwantitatieve doelstellingen in het BNPI ontbreken. Deze benadering is gekozen met het oog op het decentrale karakter van het politiestelsel en de primair regionale verantwoordelijkheid voor de inzet van mensen en middelen. Om die reden ontbreken ook in 2001 voor alle korpsen vergelijkbare resultaten die aansluiten op expliciet geformuleerde kwantitatieve doelstellingen. De wijze waarop korpsen doelstellingen en resultaten presenteren in hun jaarverslag is ook in 2001 nog heel verschillend.

In het kader van de uitwerking van het Strategisch Akkoord en de invulling van de landelijke beleids- en beheerscyclus voor de jaren 2003-2006, worden wel herkenbare en meetbare doelstellingen ontwikkeld. Deze richten zich op versterking van toezicht, handhaving en opsporing door de politie. Door meer nadruk te leggen op meetbare doelstellingen en de afspraken over deze doelstellingen tussen ministeries en korpsen, zal de functie van het jaarverslag als verantwoordingsdocument in belang toenemen. De aandacht zal zich verleggen van de planvorming naar verantwoording over resultaten. Naast het ontwikkelen van concrete, meetbare doelstellingen, moet er meer kwantitatieve informatie over veiligheid en politiezorg beschikbaar komen, om resultaten transparant, meetbaar en vergelijkbaar te presenteren. De komende jaren zal dan ook verder geïnvesteerd

worden in de verbetering van de informatievoorziening en de kwaliteit van de informatie.

Dit jaar is, vooruitlopend op de nieuwe situatie, al wel geprobeerd meer kwantitatieve informatie in dit jaarverslag op te nemen.

INDELING VAN HET JAARVERSLAG NEDERLANDSE POLITIE 2001

Belangrijke vraag is of Nederland in 2001 veiliger is geworden. Daarom geeft hoofdstuk 2 een korte impressie van de ontwikkeling van de veiligheid vanuit het gezichtspunt van de Nederlandse burger. Daarnaast gaat hoofdstuk 2 over een aantal resultaten van de Nederlandse politie bij de handhaving en opsporing en over de mening van de Nederlandse burgers over de politie.

Hoofdstuk 3 gaat over de vijf landelijke beleidsthema's die voor de periode 1999-2002 als aandachtsgebieden voor het verbeteren van de veiligheid zijn gekozen: jeugdcriminaliteit, geweldscriminaliteit, zware en georganiseerde criminaliteit, verkeersveiligheid en de politieke milieutaak. Deze thema's sluiten in de meeste gevallen aan bij regionale en lokale prioriteiten en de veiligheidsvraagstukken die in de regio's spelen.

Hoofdstuk 4 gaat over de internationale samenwerking die in het jaar 2001 op het terrein van de politie gestalte heeft gekregen. In hoofdstuk 5 komen een aantal beheersmatige randvoorwaarden aan de orde die van belang worden geacht voor een goede politiezorg en een goede dienstverlening aan de burger. Het gaat dan onder meer om de gebiedsgebonden politiezorg, slachtofferzorg, kwaliteitszorg in algemene zin en de kwaliteit van de recherche in het bijzonder, en de ontwikkelingen op het gebied van de informatie en communicatietechnologie.

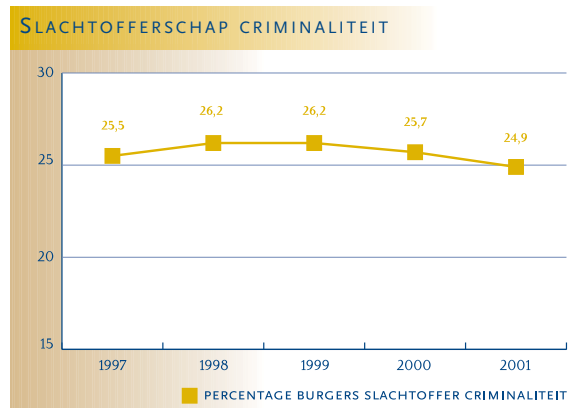
Hoofdstuk 6 gaat over het politiepersoneel en de sterkte van de Nederlandse politie. De financiële positie van de korpsen komt tot slot aan bod in hoofdstuk 7. Door het hele jaarverslag heen wordt in aparte kaders aandacht besteed aan projecten en specifiek beleid dat door de korpsen in 2001 is gevoerd m.b.t de landelijke beleids- en beheers-thema's. Voor diverse projecten geldt dat zij ook in een of andere vorm in andere regiokorpsen te vinden kunnen zijn. De bijlage van het Jaarverslag Nederlandse Politie bevat een groot aantal kerngegevens over de Nederlandse politie.

In een jaar waarin door diverse gebeurtenissen veel aandacht is geweest voor het onderwerp veiligheid blijkt dat het percentage mensen dat in 2001 slachtoffer was van een vorm van criminaliteit gedaald is terwijl meer inwoners van Nederland zich wel eens onveilig zijn gaan voelen.

2.1 SLACHTOFFERSCHAP

In 2001 laat het aantal mensen dat aangaf slachtoffer te zijn geweest van criminaliteit (totale aantal delicten) een lichte daling zien ten opzichte van 2000. Ongeveer een kwart van de mensen van 15 jaar en ouder is in 2001 slachtoffer van criminaliteit geweest. Alleen het percentage burgers dat in 2001 slachtoffer is geworden van een geweldsdelict is licht gestegen.

Bron: Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) van het CBS 1997-2001

Bij alle andere delicten is het percentage slachtoffers gedaald. Zo is het aantal mensen dat in 2001 slachtoffer is geweest van een inbraak in de woning verminderd van 1,8% in 2000 naar 1,6% in 2001.

De toename van het aantal geweldsdelicten (zie ook paragraaf 3.2) is een ontwikkeling die al langere tijd zichtbaar is. Alleen in 2000 was er sprake van een trendbreuk. Aangezien geweldsdelicten een slachtoffer direct in de persoonlijke integriteit raken, heeft dit soort misdrijven in de regel een veel grotere impact op mensen. De toename van het aantal geweldsdelicten en de aandacht hiervoor kan een deel van de verklaring zijn voor het licht toegenomen onveiligheidsgevoel in 2001.

2.2 ONVEILIGHEIDSGEVOELENS

In verschillende onderzoeken wordt de ontwikkeling van onveiligheidsgevoelens in Nederland bijgehouden. Vooropgesteld moet worden dat gevoelens van onveiligheid moeilijk te meten zijn. Het gaat om een momentopname waarin mensen gevraagd wordt of zij zich wel eens onveilig voelen. Met deze kanttekening blijkt uit een tussentijdse meting van de Politiemonitor Bevolking (uitgevoerd begin 2002) dat het aantal mensen dat zich vaak onveilig voelt licht is gedaald. Het aantal mensen dat zich 'wel eens onveilig' voelt, is gestegen ten opzichte van de meting medio 2001. De ontwikkeling van onveiligheidsgevoelens over een langere periode laat een redelijk constant beeld zien met een percentage dat schommelt rond de dertig procent¹.

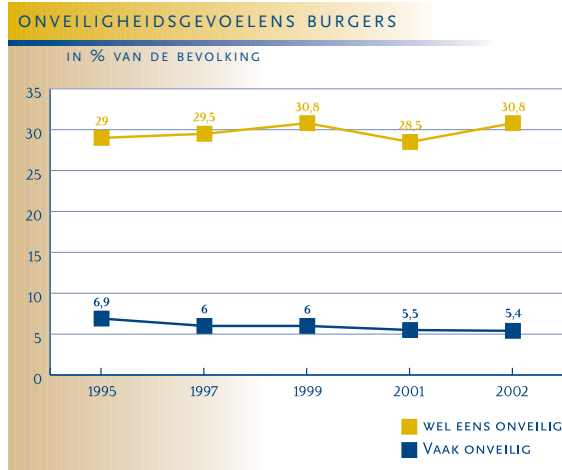
¹ In 2002 is een tussentijdse meting van de Politiemonitor Bevolking gehouden. Voor deze tussentijdse monitor zijn in elk van de 25 politieregio's 1000 personen telefonisch ondervraagd; dit is van beperktere omvang dan de reguliere politiemonitor bevolking (88.000 respondenten).

Op 11 september 2001 werd de wereld opgeschrikt door terroristische aanslagen in de Verenigde Staten. Om 15.00 uur Nederlandse tijd waren we er via de televisie getuige van hoe twee

T E R R O R I S M E

gekaapte vliegtuigen de Twin Towers in New York binnenvlogen. Een derde vliegtuig boorde zich in het Pentagon in Washington, en een ander vliegtuig stortte neer in onbewoond gebied.

Deze gebeurtenissen leidden ook in Nederland tot grote spanningen. De politie heeft zich in de periode na deze aanslagen veel beziggehouden met meldingen over verdachte postpakketten en poederbrieven en zelfs met meldingen over grootschalige aanslagen. Gelukkig bleven grote ongeregelde zaken uit. Dat was mede te danken aan de grote inzet van de politie in deze periode.

Bron: Politiemonitor Bevolking 2002

Uit CBS onderzoek ² blijkt dat de stijging van onveiligheidsgevoelens zich met name in het laatste kwartaal van 2001 voordeed, ná de aanslagen op 11 september in de Verenigde Staten.

De ontwikkeling in de veiligheidsbeleving van mensen (het subjectieve veiligheidsgevoel) is niet zomaar toe te schrijven aan de feitelijke onveiligheid of aan het optreden van de politie. Diverse maatschappelijke verschijnselen hebben invloed op de mate van onveiligheid die mensen voelen, zoals economische omstandigheden, berichtgeving in de media, ingrijpende maatschappelijke gebeurtenissen en de mate van sociale cohesie en verloedering in de directe omgeving van mensen. Zo blijkt uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau ³ dat een hoge mate van sociale cohesie in een buurt de kans verkleint dat men slachtoffer wordt van een vorm van criminaliteit en dat gevoelens van veiligheid hierdoor worden versterkt. Uit ditzelfde onderzoek blijkt dat fysieke verloedering en een geringe mate van sociale

cohesie vooral voorkomen in dichtbebouwde stadswijken en - in mindere mate - in vroegnaoorlogse wijken waar relatief veel alleenstaanden en allochtonen wonen en de bewoners vaak verhuizen. Hoewel in 2001 veel korpsen hun steentje hebben bijgedragen door te investeren in gebiedsgebonden politiezorg, is het veiligheidsgevoel van burgers niet toegenomen (zie ook paragraaf 5.1).

Op het gebied van veiligheid spelen diverse organisaties en instanties een rol zoals gemeenten, bedrijven, maatschappelijke instanties, hulpverleners en natuurlijk ook de burgers zelf. De hoogte van het onveiligheidsgevoel kan dus niet gezien worden als alleen een graadmeter voor het wel of niet succesvol optreden van de politie. Het geeft een integraal beeld van alle factoren die het veiligheidsgevoel beïnvloeden. Om een goed beeld te kunnen geven van de veiligheidssituatie in Nederland moet ook gekeken worden naar een aantal objectief meetbare ontwikkelingen zoals slachtofferschap en aantallen geregistreerde delicten. Al deze cijfers bij elkaar geven een beeld van de ontwikkeling van de veiligheid in Nederland. Op grond hiervan kan getracht worden een oordeel te geven over de effectiviteit van het optreden van de politie en anderen.

2.3 PRODUCTIE EN PRESTATIE

De activiteiten van de politie zijn erop gericht de veiligheid te vergroten. Het Jaarverslag Nederlandse Politie schetst een beeld van de prestaties van de

² Het Permanent Onderzoek Leefsituatie is een steekproefonderzoek waarin jaarlijks aan circa 10.000 mensen wordt gevraagd of zij slachtoffer zijn geworden van veelvoorkomende criminaliteit en naar gevoelens van onveiligheid.

³ SCP-rapport "Zekere banden Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid", samenvatting en beleidsaandachtspunten blz 321.

korpsen. In het volgende hoofdstuk richt zich dat met name op de landelijke beleidsthema's. Voorafgaand wordt hier indicatief een algemeen beeld van de prestaties van de korpsen gegeven.

Het aantal verdachten dat door de politie gehoord wordt neemt elk jaar toe. Desondanks daalt het oplossingspercentage (het aantal opgehelderde misdrijven/door het totaal aantal geregistreerde misdrijven). Op het moment van schrijven van dit jaarverslag waren de cijfers voor het jaar 2001 uit de misdrijfstatistiek van het CBS nog niet beschikbaar.

PERCENTAGE OPGEHELDERDE MISDRIJVEN

	Aantal Gehoorde Verdachten	Percentage opgehelderd
2000	268.173	14,6
1999	267.247	15,4
1998	266.853	16,4
1997	266.292	16,3
1996	254.379	17,3

Bron: CBS misdrijfstatistiek

Er is een aantal mogelijke verklaringen voor het dalen van het oplossingspercentage in combinatie met een stijging van het aantal gehoorde verdachten:

- In de eerste plaats is het oplossingspercentage afhankelijk van het aantal geregistreerde misdrijven. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen van 1,19 miljoen misdrijven in 1996 naar 1,3 miljoen in het jaar 2000.
- In de praktijk is het lang niet altijd zo dat wanneer een verdachte wordt aangehouden alle delicten die hij heeft gepleegd ook daadwerkelijk aantoonbaar

worden opgelost. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat meer inzet om een dader meerdere zaken te laste te kunnen leggen geen of slechts in beperkte mate gevolg heeft voor de vervolging en de te eisen strafmaat. Om die reden wordt vaak afgezien van 'doorrechercheren'.

- Het komt ook voor dat een verdachte wel wordt gehoord, maar dat in een vroegtijdig stadium wordt besloten om niet te vervolgen.
- Daarnaast zijn er diverse andere afhandelingsmethoden, zoals bijvoorbeeld bemiddeling, die tot gevolg hebben dat een delict niet als opgelost in de registraties terecht komt, terwijl wel verdachten zijn gehoord en de zaak op een andere wijze wordt afgedaan.

Naast de zaken die door de politie worden doorgestuurd naar het Openbaar Ministerie (oplossingspercentage) worden een groot aantal zaken afgedaan met een transactie. Dit wil zeggen dat een geregistreerde overtreding wordt afgedaan met een schikkingsvoorstel dat geïnd wordt door het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB). Pas sinds halverwege 2000 verwerkt het CJIB alle transacties. Daarom kan er nog geen meerjarige ontwikkeling worden getoond. In 2001 ging het om een totaal van driehonderdduizend transacties voor onder andere verkeerszaken, milieuovertredingen en bijzondere wetten. In 2001 zijn er ook nog zo'n 9,2 miljoen "Mulderzaken" (Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften) door de politie afgehandeld.

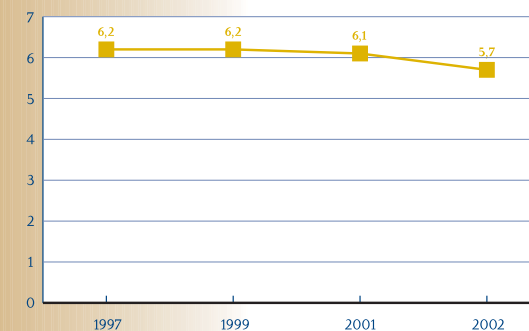
2.4 FUNCTIONEREN POLITIE

In de eerder genoemde tussentijdse meting van de Politiemonitor Bevolking in 2002 zijn vragen gesteld over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt. De verschillende vragen zijn

teruggebracht tot één score. Hoe hoger de score, hoe meer burgers zich positief uitlaten over het functioneren van de politie in de eigen woonbuurt.

De schaalscore laat na een stabilisatie tot 1999 vanaf 2000 een dalende trend zien.

BURGERS OVER HET FUNCTIONEREN VAN DE POLITIE IN DE BUURT

Deze ontwikkeling in de schaalscore betekent echter niet dat burgers op alle punten ontevredener zijn geworden over het functioneren van de politie. Zo blijkt uit de politiemonitor dat het aantal Nederlanders stijgt dat van mening is dat de politie contact heeft met de bewoners in de buurt, terwijl het aantal mensen dat heeft aangegeven dat de politie reageert op de problemen in de buurt daalt (zie ook par. 5.1). In algemene zin kan de conclusie getrokken worden dat meer burgers ontevredener zijn geworden over het functioneren van de politie. In een aantal opzichten kan gesteld worden dat de burger in het algemeen kritischer wordt over de rol en taken van de overheid in brede zin.

M K Z - C R I S I S

Tussen 21 maart en 22 april

2001 werden in Nederland 26

gevallen van de besmettelijke

dierziekte mond- en klauwzeer

(MKZ) vastgesteld.

Zwaartepunt lag in de politie-

regio's Noord-Oost Gelderland

(Oene) en Gelderland-Midden (Kootwijkerbroek).

In de politieregio's, waar MKZ geconstateerd werd of

waar verdachte bedrijven lagen, veranderde het

politiewerk in die periode sterk. Maar ook de andere

korpsen hadden te maken met de MKZ-crisis omdat

vanuit alle regio's bijstand werd geleverd.

Politiedeskundigen moesten toezicht houden op de naleving van regelgeving en het afsluiten van gebieden.

De M&E werd ingezet bij ontruiming. In de cruciale

gebieden bleken de wijkagenten meer dan eens een

belangrijke rol te spelen als aanspreekpunt en

klankbord voor boeren en burgers van wie het vee

ingeënt en geruimd moest worden.

2.5 AFSLUITEND

Op veel terreinen wordt inzet van de politie gevraagd. De politie moet opsporen, handhaven en hulpverlen. Er wordt verwacht dat de politie zichtbaar in de buurt aanwezig is, kleine over-

tredingen aanpakt, misdrijven opheldert, aanwezig is bij demonstraties en evenementen, de orde handhaaft en inspringt bij onvoorziene omstandigheden. Op al die gebieden zet de politie zich met meer en soms met minder succes in.

Alhoewel de cijfers over slachtofferschap zich langzamerhand in positieve zin ontwikkelen laat dit jaarverslag op een aantal beleidsterreinen nog niet de gewenste positieve ontwikkeling zien. Eén van de door de korpsen aangedragen oorzaken is dat de veelheid van onvoorziene gebeurtenissen (zoals in 2001 de MKZ-crisis en de dreiging van terrorisme) tot een herprioritering van de inzet van capaciteit heeft geleid. Dit vraagt extra aandacht voor de in het beleidsplan 1999-2002 (BNP1) al ingezette kerntakendiscussie en de initiatieven tot verbetering van de capaciteitsplanning binnen korpsen. Door een betere inzet van capaciteit en door het afstoten van oneigenlijke taken moet de politieorganisatie in de toekomst in staat worden gesteld om - naast het reguliere werk - onvoorziene gebeurtenissen beter te kunnen opvangen. In het, in het Strategisch Akkoord aangekondigde, programma van maatregelen zal hier nader op worden ingaan.

Het feit dat de beleving van onveiligheid stijgt en het functioneren van de politie minder wordt gewaardeerd mag niet onderschat worden. Het betekent dat de politie de komende periode verder moet werken aan het winnen van vertrouwen bij de burgers.

In 2001 hebben de korpsen op de verschillende beleidsthema's hard gewerkt aan het verder professionaliseren van de aanpak van criminaliteit. Ook wordt er meer samengewerkt met andere betrokkenen. Steeds meer ontstaat, zowel binnen als buiten de politie, het besef dat de politie het niet alleen kan. Op een aantal terreinen is in 2001 een verbetering van de resultaten te zien. Maar op een aantal terreinen is deze verbetering nog niet ingezet.

In het BNP zijn de thema's jeugdcriminaliteit, geweld op straat, zware georganiseerde criminaliteit, verkeersveiligheid en milieu aangewezen als landelijke aandachtsgebieden. Door de Tweede Kamer is hier later nog het thema huiselijk geweld aan toegevoegd. Elk jaar wordt er door de ministers van BZK en van Justitie een landelijke politiebrieven (LPB) uitgebracht die de speerpunten voor dat jaar verder uitéenzet. In 2001 zijn er geen nieuwe beleidsthema's in de LPB opgenomen, er is volstaan met het aangeven van nadere accenten.

3.1 JEUGDCRIMINALITEIT

Het BNP kent de volgende doelstelling: 'Het aantal jongeren dat zich schuldig maakt aan vormen van criminaliteit zal substantieel moeten dalen; de pakkans moet hoger, de herhaling lager en de consequenties van crimineel gedrag moeten voor de jongeren duidelijker zijn; afhankelijk van de regionale probleemanalyse zullen de activiteiten gericht moeten zijn op het keren van de genoemde trends'.

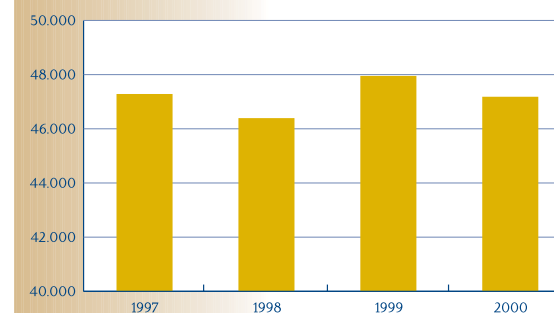
In de LPB voor het jaar 2001 is hieraan toegevoegd dat de korpsen deze landelijke doelstelling moeten vertalen naar regionale doelstellingen, op basis van een regionale probleemanalyse.

ONTWIKKELING⁴

De omvang van de jeugdcriminaliteit lijkt, ondanks de doelstelling dat het aantal jongeren dat zich schuldig maakt aan crimineel gedrag moet dalen, de laatste jaren stabiel te zijn gebleven. Het aantal door de politie gehoorde minderjarige verdachten stabiliseert zich al een paar jaar op rij rond de 47.000. De ernst van de gedragingen neemt echter wel toe en bovendien heeft een verdere concentratie plaatsgevonden in bepaalde wijken en onder bepaalde groepen. Jongeren worden in toenemende mate door de politie gehoord voor geweldsmisdrijven. Kinderen beschikken steeds vaker over wapens en gebruiken die ook. Het groeiend aandeel van meisjes in geweldsmisdrijven is daarbij opmerkelijk te noemen. Ook worden de daders jonger. Waar vroeger

het zwaartepunt lag bij 16-jarigen, komen nu steeds meer serieuze delicten voor bij 14- en 15-jarigen. Bovendien komt het vaker voor dat zeer jonge kinderen (8-12 jaar) al met de politie in aanraking komen.

AANTAL GEHOORDE MINDERJARIGE VERDACHTEN

Bron: nota "vasthoudend en effectief", cijfers van 2001 zijn op moment van opstellen jaarverslag 2001 nog niet bekend

⁴ Nota "vasthoudend en effectief; Versterking van de aanpak van jeugdcriminaliteit", TK 2001-2002, 28292 nr 2.

Het project “Van Toezicht naar Doezicht” van de politieregio Brabant-Noord is gericht op het voorkomen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit. De benadering is te omschrijven als: “preventief als het kan en repressief waar het moet”. De belangrijkste uitgangspunten van het project zijn een nauw contact met de jeugd, kennen en gekend worden en vroegtijdig, snel en consequent reageren op jeugdoverlast, jeugdcriminaliteit en risicovol gedrag.

Een speciale jeugdagent bouwt een vertrouwensband op met jeugdgroepen op straat. Op die manier kan overlast en jeugdcriminaliteit beter worden bestreden of zelfs voorkomen. De jeugdagenten zijn ervaren basispolitied medewerkers (agent of hoofdagent) die geheel zijn vrijgemaakt en uit de 24-uurs dienst zijn gehaald. Zij kunnen in goed overleg met het team hun werkzaamheden zelf indelen en plannen. Daardoor zijn ze in staat flexibel op problemen in te springen. De jeugdagenten betrekken op hun beurt de teamleden bij de ontwikkeling van alle jeugdactiviteiten in het teamgebied. Tegelijkertijd proberen zij de problemen van jongeren te verminderen en de kwaliteit van de politieke jeugdzorg op een hoger plan te brengen. Deze werkwijze heeft binnen de teams geleid tot een kwantitatieve en een kwalitatieve verbetering

V A N T O E Z I C H T N A A R D O E Z I C H T

van de aanpak van de jeugdproblematiek, een veranderende visie op de politieke jeugdzorg en een meer coachende aansturing van de leiding. De jeugdagenten komen maandelijks bij elkaar om te praten over resultaten, effecten en “best practices”. Bij de start van het project is een regionale scan gemaakt van de belangrijkste jeugdproblemen. Ook is er een nulmeting verricht op basis waarvan projectdoelen zijn geformuleerd. Voor de uitvoering van dit project is de politie Brabant-Noord een samenwerkingsverband aangegaan met het Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn (BSJ). Het BSJ zorgt voor de projectbegeleiding en de nodige expertise op het gebied van procesbegeleiding en methodiekontwikkeling. Het project kent een looptijd tot en met 2002. Daarna moet de implementatie in de organisatie gereed zijn.

AANPAK

De aanpak van de jeugdproblematiek door de korpsen in het jaar 2001 is met name een voortzetting van de maatregelen van voorgaande jaren. Veel regio's hebben, ondersteund door de zogenaamde ‘Bolkesteingelden’⁵, verder gewerkt aan versterking van de personele invulling van de jeugdtaak, zowel in kwantitatief als kwalitatief opzicht. Een groot deel van de korpsen heeft met (specialistische) opleidingen geïnvesteerd in vergroting van kennis en vaardigheden van de met de jeugdtaak belaste medewerkers. Daarnaast hebben veel korpsen preventieactiviteiten ontwikkeld in de vorm van schooladoptieprojecten. Door een aantal korpsen wordt - vanuit het gezichtspunt van de kerntaken van de politie - aangegeven kritischer te kijken naar de rol van de politie binnen deze projecten.

Nagenoeg alle regio's werken aan de verbetering en intensivering van samenwerkingsvormen (al dan niet geformaliseerd) met verschillende partners. Dit zijn voornamelijk het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de Bureaus HALT, scholen en bureaus

jeugdzorg. In het jaar 2001 hebben de laatste korpsen het Cliënt Volg Systeem Jeugdcriminaliteit (CVS-jc) geïmplementeerd, waar alle korpsen nu op zijn aangesloten. Dit Cliënt Volg Systeem

⁵ Bolkesteingelden: bijzondere bijdrage die de korpsen krijgen ten behoeve van de aanpak van jeugdcriminaliteit.

wordt door meerdere partners gebruikt en maakt per cliënt het traject inzichtelijk dat wordt gevolgd ter voorkoming van (verder) crimineel gedrag. Het project “Verkorting doorlooptijd in de jeugdstrafrechtsketen” heeft tot doel alle organisaties in de justieketen (incl. politie) per mei 2003 voor 80% van de gevallen te laten voldoen aan de vastgestelde normtijden.

Landelijk levert het project ‘Intensivering politieke jeugdtaak’ van de Raad van Hoofddcommissarissen, dat op 1 februari 2001 voor de duur van 3 jaar van start is gegaan, een belangrijke bijdrage aan de verdere versterking van de politieke jeugdtaak. In 2001 hebben hieraan verbonden werkgroepen gewerkt aan de ontwikkeling van sturingsindicatoren, een format criminaliteitsbeeldanalyse jeugd, een taakafbakening van de politieke jeugdtaak en de ontwikkeling van de randvoorwaarden voor borging van de jeugdtaak in de politieorganisatie. Op basis van de uitkomsten van deze trajecten zullen in 2002 de afspraken tussen het ministerie van BZK en de regionale politiekorpsen over de besteding van de Bolkesteingelden in 2003 en 2004 worden geactualiseerd.

In 2001 is door de korpsen verder geïnvesteerd in verbetering van de organisatie van de jeugdtaak. De Nederlandse politie staat er, volgens de Inspectie voor de Politie, wat betreft de organisatie van die jeugdtaak, beter voor dan enige jaren geleden⁶. Toch is de Inspectie van mening dat de jeugdtaak nog te weinig is ingebed in de organisatie en bedrijfsvoering van de korpsen. Naar aanleiding van deze conclusie is in 2001 besloten de ‘Bolkesteingelden’ in geormerkte vorm voort te zetten, in elk geval tot en met 2004. Verdere intensivering van de aanpak van de jeugdcriminaliteit

en verdere versterking van het jeugdspecialisme binnen de politie is noodzakelijk. Dat werd ook geconstateerd in de “Nota Criminaliteitsbeheersing, investeren in een zichtbare overheid” (2001) en in de nota “Vasthoudend en Effectief; Versterking van de aanpak van jeugdcriminaliteit” (begin 2002). In haar rapport van 28 maart 2002 ‘Preventie en bestrijding jeugdcriminaliteit’⁷ concludeert de Algemene Rekenkamer dat betrokken instanties er nog niet in slagen om een sluitende aanpak van jeugdcriminaliteit te realiseren. Daarom is aandacht voor het sluitend maken van de zorg, de begeleiding en de sanctionering van jongeren die crimineel gedrag vertonen noodzakelijk.

3.2 GEWELDSCRIMINALITEIT

Het BNP heeft als doel geformuleerd:

De kans dat mensen slachtoffer worden van geweld moet sterk verminderen, waardoor ook de objectieve en subjectieve gevoelens van onveiligheid zullen verminderen. Het gaan dan vooral om uitgaansgeweld, berovingen met geweld, fysiek geweld in het verkeer en geweld tegen overheidsfunctionarissen.

Het BNP geeft daarnaast aan dat bij de aanpak zowel toezichtactiviteiten als preventieve en repressieve maatregelen moeten worden ingezet. Ook moet de aangiftebereidheid van slachtoffers worden vergroot, opdat ook de vervolgingskans van daders groter wordt. In de Landelijke Politiebrief 2001 is daarnaast extra aandacht gevraagd voor samenwerking met publieke en private partners.

⁶ Inspectie voor de politie, “Politieke jeugdtaak, de kinderschoenen ontgroeit” mei 2001 TK 2000-2001, 26 345 nr 58.

⁷ TK 2001-2002, 28 282, nrs. 1-2.

Ook taxichauffeurs hebben regelmatig met geweld te maken. In de regio Brabant-Zuid-Oost wordt hieraan met het Taxi-Veiligheidsproject gericht aandacht besteed. Verschillende belanghebbenden leveren een bijdrage aan dit project: gemeenten, justitie, politie, taxiondernemers

TAXI VEILIGHEID

en de stichting kwaliteitsbevordering kleinschalig personenvervoer. Er wordt gewerkt aan beter ingerichte en beveiligde taxi-opstapplaatsen. Taxiondernemers zijn gestart met het nemen van beveiligingsmaatregelen zoals camera's in taxi's. De politie treedt consequent op als zich incidenten met taxi's voordoen. Met verschillende taxi-ondernemingen zijn convenanten afgesloten over de wijze waarop gereageerd en opgetreden wordt, onder andere aan de hand van een geweldsprotocol. Politie en taxi-chauffeurs informeren elkaar via voorlichting en cursussen over de gemaakte afspraken, mogelijkheden van deëscalatie bij conflicten en optreden bij geweld. Het project is opgezet onder regie van de politie. Inmiddels is de regie overgedragen aan de stichting kwaliteitsbevordering kleinschalig personenvervoer.

In een aantal gebieden in Almere waren veel problemen door overlast van groepen Antillianen. Daarom is het korps Flevoland eind 2000 gestart met het “Basora-team”. Dit speciale team van 17 agenten richt zich op de aanpak van criminaliteit gepleegd door Antillianen. Er is een top-50 opgesteld van de meest overlast veroorzakende Antillianen. Enerzijds is het researchespoor gevolgd: per persoon is gezocht naar nog openstaande delicten en incidenten. De grootste overlastgevers zitten inmiddels gevangenisstraffen uit. Anderzijds is het openbare orde spoor gevolgd:

BASORA-TEAM

door meer toezicht, extra controles op de ingestelde samenscholingsverboden en indien nodig repressief optreden is aan de doelgroep duidelijk gemaakt waar de grenzen liggen. De aanpak was erg succesvol. Burgers voelden zich veiliger en de aanwas van jonge criminelen in het criminele circuit is gestopt. Het Basora-team is opgeheven. De aanpak is inmiddels geïntegreerd in de basispolitiezorg. Binnen elke basiseenheid is een taakaccenthouder benoemd die zich - met kennis van de lokale omstandigheden - bezighoudt met de Antilliaanse problematiek.

ONTWIKKELING

Politiestatistieken en slachtofferenquêtes laten zien dat het aantal geweldsdelicten nog altijd toeneemt. Het aantal mensen dat in 2001 heeft aangegeven slachtoffer te zijn geweest van een geweldsdelict is, na een daling in het jaar 2000, gestegen.

ONTWIKKELING SLACHTOFFERSCHAP GEWELDSDELICTEN ⁸

PERCENTAGE BURGERS DAT SLACHTOFFER IS GEWEEST

	Seksuele delicten	mishandeling	bedreiging	Totaal geweldsdelicten
2001	1,1	1,8	3,4	5,8
2000	1,0	1,3	3	5
1999	1,1	1,6	3,3	5,5
1998	1,1	1,8	3,1	5,6

Mede als gevolg van het feit dat in 2001 door veel korpsen prioriteit is gegeven aan de aanpak van geweldsdelicten is het aantal aangiften en meldingen van vooral bedreiging, mishandeling en straatroof gestegen. Uit de politieregistratie (HKS) blijkt dat in 2001 ook het aantal verdachten die de politie op verdenking van geweldsmisdrijven tegen personen in de publieke ruimte heeft aangehouden is toegenomen ⁹. Daarnaast is ook de instroom van rechtbankzaken bij het Openbaar Ministerie waarbij sprake is van geweld tegen personen, de afgelopen vijf jaar met 19,6% gestegen. In 1997 ging het om 31.000 zaken. In 2001 was dit opgelopen naar 37.100 ¹⁰.

Het aantal aangiften en meldingen geven echter niet helemaal een reëel beeld van de werkelijke

situatie. Het aantal gepleegde delicten ligt hoger dan het aantal aangiften en meldingen omdat er nog altijd veel mensen zijn die geen aangifte doen bij de politie. Daarom stelt het BNP dat de aangiftebereidheid hoger moet worden. De tussentijdse meting van de Politiemonitor Bevolking laat echter begin 2002 een geringe daling van de (algemene) aangiftebereidheid van burgers zien van 31,3% naar 30,6%.

Er is duidelijk sprake van een stijging van geweldsdelicten, maar gedeeltelijk gaat het om het meer zichtbaar maken van bestaande problematiek. Korpsen signaleren daarnaast ook een autonome ontwikkeling. Dat wil zeggen dat in sommige gevallen korpsen onverwachts worden geconfronteerd met een forse stijging van het aantal aangiften en/of meldingen van geweldsdelicten. Dit is voor die korpsen aanleiding voor nader onderzoek naar die stijging opdat passende maatregelen getroffen kunnen worden.

AANPAK

De korpsen hebben in 2001 nadrukkelijk aandacht besteed aan de aanpak van geweldsdelicten. De korpsen hebben met name geïnvesteerd in gebieden met gemiddeld meer onveilige situaties. Zo is in samenwerking met gemeente, horeca, OM en het jeugd- en jongerenwerk de zogenaamde ‘Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan’ ontwikkeld die handvatten aanreikt aan de betrokken organisaties en daarnaast de mogelijkheid biedt

⁸ CBS-permanent onderzoek leefsituatie (POLS).

⁹ KLPD, Dienst Nationale Recherche Informatie, landelijke criminaliteitskaart 2001 (concept).

¹⁰ Jaarverslag openbaar ministerie 2001.

de aanpak te monitoren. Een aantal korpsen kent een project 'Veiligheid op straat' (VOS), een intensieve samenwerking tussen politie, gemeente, horeca en OM. Diverse korpsen hebben zich in 2001 specifiek gericht op de aanpak van straatroven. Het toepassen van de zogenaamde 'GSM-bom' liet na het eerste kwartaal al een aanzienlijke daling in het aantal straatroven zien.

In samenwerking met het Landelijk Platform tegen Geweld op Straat is in 2001 een publieks-campagne gevoerd onder de titel "Weet wat je te doen staat als het om geweld gaat". Een aantal korpsen heeft de eigen activiteiten op deze campagne afgestemd. Deze korpsen geven aan dat daardoor het aantal aangiften van geweldsdelicten is gestegen. Het platform heeft zijn activiteiten eind 2001 beëindigd. Door de korpsen is in 2001 op veel vlakken met andere partners samengewerkt om zo een sluitende aanpak van gewelds-criminaliteit te krijgen.

3.2.1 HUISELIJK GEWELD

In Nederland is meer dan een kwart van de bevolking (in een bepaalde periode of in meerdere perioden van zijn of haar leven) wel eens slachtoffer (geweest) van huiselijk geweld¹¹. Dit rechtvaardigt het feit dat in 2001, voor het eerst, huiselijk geweld als aparte prioriteit binnen het thema gewelds-criminaliteit is benoemd.

¹¹ Nota "privé geweld – publieke zaak, Tweede kamer, vergaderjaar 2001-2002, 28345 nr 2.

Het project Geweld Binnenshuis van het korps Haaglanden heeft als doel huiselijk geweld terug te dringen en de kwaliteit van het politiewerk op dit punt te verbeteren. Er wordt nauw samengewerkt met instellingen als de reclassering, het maatschappelijk werk, de geestelijke gezondheidszorg, de kinderbescherming, vrouwenopvanghuizen en het Openbaar Ministerie. Op elk politiebureau worden een portefeuillehouder en een aantal taakaccenthouders huiselijk geweld aangesteld. De executieve medewerkers en servicedesk medewerkers krijgen een ééndaagse cursus waar wordt

GEWELD BINNENSHUIS

ingegaan op de achtergronden van huiselijk geweld en de aanpak. De aanpak loopt via repressie en hulpverlening. In geval van heterdaad worden daders direct meegenomen naar het bureau. Bij aangifte achteraf wordt afhankelijk van de ernst van de zaak de dader aangehouden dan wel voor een gesprek uitgenodigd op het bureau. Met justitie is de afspraak gemaakt dat indien een slachtoffer bij een ernstig geval alleen melding wil maken van huiselijk geweld, de mogelijkheid onderzocht wordt om dan ambtshalve proces-verbaal op te maken, zodat indien nodig toch tot aanhouding over gegaan kan worden, zonder dat er aangifte is gedaan. Daders worden, ook als

er geen proces-verbaal is opgemaakt, door de politie al in een vroeg stadium verwezen naar een specifiek hulpverleningstraject voor huiselijk geweld. Hierover zijn afspraken gemaakt met het instituut 'de Waag'. Ook slachtoffers worden verwezen naar de hulpverlening. Daarnaast wordt er extra aandacht besteed aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van registratie in de politiesystemen. Zowel slachtoffers als politiemensen geven aan tevreden te zijn over deze manier van werken. Eind 2003 moet de implementatie op alle bureaus afgerond zijn.

De korpsen hebben in het jaar 2001 aandacht besteed aan het thema huiselijk geweld. In meerdere regio's worden daders van huiselijk geweld door de politie verwezen naar (forensische psychiatrische) therapie door zorginstellingen om zo het plegen van geweld structureel een halt toe te roepen. Sinds eind 2001 is onder verantwoordelijkheid van de Raad van Hoofdcommissarissen een landelijk netwerk huiselijk geweld binnen de politieorganisatie gestart. Het landelijk netwerk probeert gedurende meerdere jaren de aanpak van huiselijk geweld in het hele land te verbeteren o.a. door deskundigheidsbevordering en uitwisseling van kennis over good practices. In het politie-onderwijs 2002 heeft het thema huiselijk geweld een plek gekregen in het lesonderdeel "aanpak gemeenschappelijke veiligheidszorg". Zittende medewerkers worden op dit punt bijgeschoold.

3.2.2 ILLEGAAL VUURWAPENBEZIT

Het terugdringen van illegaal wapenbezit en illegale vuurwapenhandel is landelijk een speerpunt. Korpsen voeren een streng beleid om illegaal vuurwapenbezit tegen te gaan. Legale vuurwapenhouders worden regelmatig gecontroleerd. Daarnaast worden betrouwbare meldingen over bezit van illegale vuurwapens met voorrang behandeld. De meeste korpsen beschikken thans over een regionaal bureau wapens en munitie (RBWM), of over een vuurwapencoördinator. Het vuurwapendatasysteem (VDS) wordt in toenemende mate gevuld en bevraagd. In 2002 zal voor het eerst een jaarverslag vuurwapencriminaliteit verschijnen op basis van VDS-data uit 2001. Om het illegale wapenbezit onder jeugd terug te dringen, zijn gerichte controles uitgevoerd en is, onder meer op scholen, voorlichting gegeven.

3.3 ZWARE EN GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT

Het BNP bevat op het gebied van de zware en georganiseerde criminaliteit de volgende doelstelling:

Nederland moet zeer onaantrekkelijk worden om criminele activiteiten te ontplooiën. Een hoge pakkans, een lage opbrengst van criminele activiteiten en het verhinderen van criminele organisaties om te infiltreren in de legale economie dragen daaraan bij.

De opsporing van criminele organisaties die zich bezighouden met de handel in drugs staat, net als in voorgaande jaren, centraal bij de aanpak van zware en georganiseerde criminaliteit. Het BNP noemt daarnaast mensensmokkel en mensenhandel, fraude, wapencriminaliteit en zedencriminaliteit als delictvormen, in georganiseerd verband gepleegd, waaraan gericht aandacht zal worden besteed.

3.3.1 REGIONALE OPSPORING

De meeste regio's beschikken over een criminaliteitsbeeldanalyse (CBA). Deze analyse geeft de regio's zicht op de in hun regio actieve misdaad-groeperingen en regionale rechediensten kunnen beter aangeven welke groeperingen met prioriteit aangepakt moeten worden. In de regio's is geïnvesteerd in de vormgeving van de projectvoorbereiding van onderzoeken naar zware en georganiseerde criminaliteit.

De inzet van deze nieuwe methodieken leidt tot positieve resultaten. Dit geldt voor de aanpak van onopgeloste ernstige delicten, zogenaamde 'cold cases' en voor de HARM ('hit and run money laundering') aanpak die intensief werd ingezet ten behoeve van de Euro-conversie ¹².

3.3.2 LANDELIJKE EN BOVENREGIONALE OPSPORING

Landelijk en bovenregionaal vindt de opsporing van zware, georganiseerde criminaliteit voornamelijk plaats door de kernteams, het Landelijk Rechercheteam (LRT), de Unit Synthetische Drugs (USD), de Unit Mensensmokkel (UMS), de inter-regionale fraudeteams (IFT's) en de bovenregionale teams (BRT's). In 2001 is verder gewerkt aan het opzetten van de structuur van bovenregionale rechediensten (BRT's) voor de aanpak van de regio-overschrijdende middencriminaliteit. Zeven BRT's zijn totstandgekomen en twee teams liepen door vanuit het voorgaande jaar. Zestien regio's hebben aan één of meer teams deelgenomen.

In 2001 is het aandachtsgebied 'havengerelateerde georganiseerde criminaliteit' toegewezen aan het Kernteam Rotterdam-Rijnmond. Het oorspronkelijke aandachtsgebied Zuidoost Azië is eind 2001 overgedragen aan het Informatie- en Analysecentrum Mensensmokkel (IAM) bij het KLPD.

3.3.3 SPECIFIEKE DELICTSVORMEN

De specifieke delicten mensenhandel en -smokkel, fraude-, zeden- en wapencriminaliteit zijn in 2001 gericht aangepakt door de politie. Aan wapencriminaliteit is in de paragraaf geweldscriminaliteit (3.2) aandacht besteed.

MENSENHANDEL EN MENSENSMOKKEL

Op het gebied van mensenhandel is op regionaal niveau in 2001 vooral geïnvesteerd in het uitvoeren van controles op aanwezigheid van illegale vreemdelingen in bordelen.

12 Bij HARM-onderzoeken worden meldingen van witwassen opgevolgd door een kortlopend onderzoek naar de daders.

In diverse korpsen zijn regionale coördinatiepunten ingericht of is een coördinator aangesteld. Bij de aanpak van mensensmokkel hebben verschillende partijen landelijk nauw samengewerkt, onder andere in het Afstemmingsoverleg Mensensmokkel. Dit leidde tot een aantal analyses van de aard en omvang van mensensmokkel, preventie, controle en registratie, opsporing en vervolging en internationale samenwerking. Er werden bijvoorbeeld analyses gemaakt van de samenhang van mensensmokkel en asielinstroom, waardoor beter zicht werd verkregen op reisroutes, onder andere uit Afghanistan, Irak, het GOS en West-Afrikaanse landen. In 2001 werden bij de parketten in totaal 263 mensensmokkelzaken ingeschreven. De inspanningen van politie en Koninklijke Marechaussee bij de strafrechtelijke aanpak van mensensmokkel leidde niet tot meer zaken dan in het jaar 2000.

FRAUDE

De aanpak van fraude is door Justitie en politie voortgezet via de verdere uitwerking van het intensiveringsprogramma financieel-economische criminaliteit 1998-2002. Nieuw in dit programma is de aandacht voor de bestrijding van 'horizontale fraude'. Dit is fraude waarvan niet de overheid, maar de particuliere sector het slachtoffer is (banken, verzekeraars, bedrijfsleven). Vanaf 1998 tot en met 2001 zijn in totaal zeven interregionale fraudeteams (IFT's) en een Landelijk Bureau Fraude opgericht. Er is nu sprake van een nagenoeg landelijk dekkend netwerk van opsporings- en vervolgingscapaciteit op het gebied van financieel rechercheren. Een groot deel van de Bureaus Financiële Ondersteuning zijn doorontwikkeld tot Bureaus Financiële Recherche.

ZEDENCRIMINALITEIT

De zedenzorg heeft in de korpsen een herkenbare plaats gekregen. Er wordt aandacht besteed aan preventie en aan repressie. Inmiddels is een toenemend aantal specialisten op dit terrein werkzaam en nagenoeg alle politiekorpsen hebben coördinatoren voor kinderporno aangesteld om operationele onderzoeken naar kinderporno te begeleiden en de deskundigheid te verhogen. Het aantal regionale onderzoeken op het terrein van kinderporno is de afgelopen jaren toegenomen. Ook zijn enkele bovenregionale rechteerteams gestart met onderzoeken op het terrein van kinderporno. Met behulp van internationale samenwerking zijn in 2001 onder meer drie internationaal opererende pedofiele netwerken opgerold die ook vertakkingen hadden in Nederland. De bestrijding van kinderporno wordt sinds 2001 ondersteund door middel van pro-actieve surveillance door de politie op het internet.

XTC-HANDEL EN PRODUCTIE

In 2001 is in de nota 'Samenspannen tegen XTC' een pakket maatregelen aangekondigd om de aanpak van criminaliteit met betrekking tot synthetische drugs te intensiveren. Zo worden vijf gespecialiseerde XTC-teams opgericht. Daarnaast wordt de internationale samenwerking bij de bestrijding van XTC de komende jaren geïntensiveerd. Er werden in 2001 in Nederland 35 (deel)productieplaatsen van synthetische drugs ontdekt. In bijna alle politie-regio's werden

Slachtoffers van seksuele delicten zijn vaak minderjarig.

Het aantal jeugdige verdachten van seksuele delicten neemt daarnaast ook toe. Dit was in de regio Limburg Noord aanleiding om een preventieproject te starten dat zich richt op

VOORLICHTING

seksueel misbruik onder jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 18 jaar. In 2001 zijn op diverse scholen circa 90 voorlichtingslessen gegeven over de achtergronden en gevolgen van seksuele delicten en de wijze waarop politie en hulpverlening met deze delicten omgaan. Analoot aan een landelijk voorlichtingsboekje over seksuele delicten is een boekje gemaakt dat beter aansluit bij de doelgroep jongeren. Het project moet voorkomen dat jongeren grensoverschrijdend gedrag vertonen dat kan leiden tot seksueel misbruik. Signalen van deze gedragingen moeten vroegtijdig onderkend worden. De voorlichting over seksuele delicten en de rol van politie en hulpverlening moet de

drempel voor slachtoffers die hulp zoeken verlagen. Scholen en leerlingen reageren positief op het project. Ook hebben zich naar aanleiding van de voorlichtingslessen meerdere slachtoffers van seksuele delicten bij politie en hulpverlening gemeld.

dumpingen aangetroffen van afval dat is vrijgekomen bij de productie van synthetische drugs. Om het aantal dumpingen te verminderen en de daders te traceren is de samenwerking op het gebied van informatie- en kennisuitwisseling in 2001 geïntensiveerd. De USD (Unit Synthetische Drugs) heeft in 2001 in totaal 678 inbeslagnemingen van synthetische drugs geregistreerd, waarvan 20% (136) in Nederland en 80% (542) in het buitenland met een relatie naar Nederland, verspreid over 34 landen. Steeds meer signalen wijzen er op dat Nederland niet meer kan worden betiteld als exclusieve producent van synthetische drugs.

TERRORISME

De aanslagen in de Verenigde Staten van 11 september 2001 hadden directe gevolgen voor de politie in Nederland. Zowel op regionaal als landelijk niveau werden de nodige organisatorische voorbereidingen getroffen voor een eventueel bijzonder en grootschalig optreden. Dagelijks werden aan de hand van regionale situatierapportages en operationele incidenten landelijke situatierapportages uitgebracht. In verschillende regio's zijn kortlopende onderzoeken uitgevoerd in het kader van terreurbestrijding. Naar aanleiding van de aanslagen op 11 september is in 2001 een begin gemaakt met de uitbreiding van de capaciteit in mensen en middelen ten behoeve van de terreurbestrijding¹³.

3.4 VERKEERSVEILIGHEID

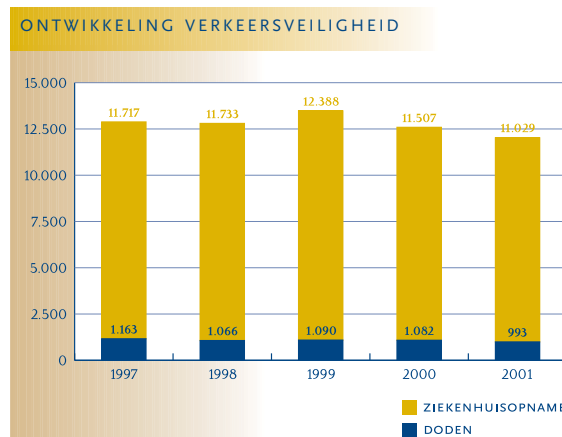
Het BNP bevat ten aanzien van dit thema de volgende doelstelling voor het verbeteren van de verkeersveiligheid:

In 2010 zal het aantal verkeersdoden ten opzichte van 1985/1986 met 50% en het aantal ziekenhuisgewonden met 40% moeten zijn gedaald.

Jaarlijks komen er circa 1.000 mensen om in het verkeer en worden ongeveer 12.000 mensen ten gevolge van een verkeersongeval opgenomen in een ziekenhuis. Dit zijn de officieel geregistreerde aantallen; de werkelijke aantallen liggen zeker hoger omdat niet alle slachtoffers geregistreerd worden als slachtoffer van een verkeersongeval. Daarnaast zijn er nog vele tienduizenden verkeersslachtoffers die langdurig revalideren en medische hulp zoeken¹⁴.

ONTWIKKELING

In 2001 is het aantal, door de politie geregistreerde, verkeersdoden met 8% gedaald naar 993. Dit is 5% lager dan op basis van de trend verwacht werd. Het aantal ziekenhuisgewonden laat eveneens een daling zien van 11.507 in 2000 naar 11.029 in 2001¹⁵. Hiermee verloopt de daling van het aantal verkeersdoden volgens het in het BNP gestelde doel (in 2010 50% minder verkeersdoden dan in 1986). De daling van het aantal ziekenhuisgewonden loopt nog iets achter op het schema (in 2010 40% minder ziekenhuisgewonden dan in 1986).

Bron: Adviesdienst Verkeer en Vervoer

Veel korpsen hebben de in 2001 gestelde doelstellingen voor verkeersveiligheid gehaald. Meerdere korpsen hebben ook de aanvullend gestelde regionale doelstellingen gehaald zoals het verminderen van de verkeersoverlast, het realiseren van duurzame gedragsaanpassingen bij weggebruikers en het terugdringen van geweld en agressiviteit in het verkeer.

AANPAK

Verkeershandhaving is slechts één van de onderdelen van de aanpak van verkeersonveiligheid. De verwachting van de SWOV (Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Veiligheid) is dat ongeveer 20% van het resultaat is toe te schrijven aan verkeershandhaving.¹⁶ Daarnaast spelen ook aspecten als infrastructuur en educatie een belangrijke rol. Bij het bevorderen van de verkeersveiligheid wordt, mede om die reden, veelal voor een integrale aanpak gekozen, waarbij de korpsen samenwerken met het Openbaar Ministerie, 3VO en diverse wegbeheerders als gemeenten, provincies en het rijk.

REGIOPLANNEN EN BASISPOLITIEZORG

In het algemeen kan geconcludeerd worden dat het onderwerp verkeersveiligheid in 2001 nadrukkelijk de aandacht heeft gehad van de politiekorpsen.

¹³ In het actieplan terrorismebestrijding en veiligheid is een pakket maatregelen gepresenteerd om daden van terrorisme te voorkomen. In diverse voortgangsrapportages is de Kamer geïnformeerd over de voortgang. TK 2001-2002, 27 925.

¹⁴ Schagen, I.N.L.G. van (red.) (2000). De verkeersonveiligheid in Nederland tot en met 1999, p.79.

¹⁵ Deze verkeersongevalcijfers zijn vastgesteld op grond van de ongevalgegevens van de Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV) van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

¹⁶ C.C. Schoon, Verkeersveiligheidsanalyse van het concept NVVP. Deel 1 Effecten van maatregelen, SWOV, 2000.

De inspanningen richten zich met name op de handhaving, waarbij de nadruk ligt op het verbaliseren van ongewenst verkeersgedrag zoals het rijden met een te hoge snelheid, rijden door rood licht, rijden onder invloed en het niet dragen van gordel en/of helm.

Deze aandachtsgebieden komen overeen met de vijf speerpunten die in het kader van de regionale verkeershandavingsplannen zijn geformuleerd. Dit zijn plannen die door de korpsen - in samenwerking met het Openbaar Ministerie en het bestuur - worden opgesteld en zijn een aanvulling op de aandacht die de regionale politiekorpsen en het KLPD al in de basispolitiezorg aan verkeershandhaving besteden. Aan deze regionale verkeershandavingsplannen is een aparte financieringsstroom verbonden (de zgn. Spee-gelden). De korpsen hebben in het kader van deze plannen met de extra middelen speciale teams ingericht die specifiek voor de verkeershandhaving worden ingezet. De bedoeling is om met behulp van deze extra inzet het gedrag van de weggebruiker te verbeteren, om zo het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen. Zo wordt via twee sporen aan de verkeersveiligheid gewerkt. Enerzijds via de reguliere basispolitiezorg en anderzijds via de specifieke, apart gefinancierde, teams.

In 2001 heeft de politie 50% meer inzet gepleegd voor de handhaving op de speerpunten uit de

Grove snelheidsovertredingen kregen in 2001 bij het korps IJsselland extra aandacht. IJsselland beschikt bijvoorbeeld over een videoauto om snelheidsovertredingen te signaleren: 219 bestuurders moesten hun rijbewijs inleveren vanwege een snelheidsovertreding van 50 kilometer per uur of meer.

VERKEERSOVERTREDINGEN

Het succes van het korps was voor het Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie reden om IJsselland een plan van aanpak te laten schrijven, zodat ook andere korpsen aan de slag kunnen met deze innovatieve wijze van videosurveillance. Naast de videoauto werd in 2001 steeds vaker ook de lasergun ingezet tegen extreme hardrijders. Dit kostte 274 bestuurders hun rijbewijs. Het korps ziet de lasergun als een prima aanvulling op andere handhavingsmiddelen, ook omdat zij zo kan laten zien dat de politie juist ook de excessieve overtreders controleert.

In het korps Friesland is ten behoeve van de groene milieutaak per district één zogenaamde toezichtskring natuurhandhaving opgericht. Onder coördinatie van de politie werken op dit terrein (vissstroperij, roofvogel, uitheemse diersoorten, verstoring natuur etc) verschillende instanties zoals

M I L I E U H A N D H A V I N G

jachtopzieners, staatsbosbeheer, hengelsportverenigingen, AID en het Fryske Gea samen. Bij gerichte controles, bijvoorbeeld in het broedseizoen van roofvogels, gaat een politieman (uit de basispolitiezorg) samen met een vertegenwoordiger van één van de deelnemende instanties op surveillance in natuurgebieden. Door de bundeling van kennis is een betere en snellere aanpak van milieuovertredingen mogelijk. Gedurende de loop van dit project blijkt dat het aantal meldingen van milieudelicten toe is genomen. Dit is mede het gevolg van het feit dat meldingen serieus en met meer kennis van zaken behandeld worden.

regionale verkeersplannen dan in 2000¹⁷. Naar aanleiding van een landelijke enquête onder automobilisten kan gesteld worden dat het erop lijkt dat de verhoogde inzet van politie en het intensieve handhaven een positief effect heeft gehad op het verkeersgedrag. In regio's met een regioplan steeg bijvoorbeeld het aantal helmdragers van 91,6% in 2000 tot 93,3% in 2001¹⁸. Op handhavingstrajecten op 80 km/uur wegen is een daling van het overtredingspercentage te zien van 25% (van 11,3% in 1999 tot 8,6 in 2001)¹⁹.

Uit de eerste evaluaties van de regioplannen blijkt ook dat de regionale aanpak van de verkeershandhaving leidt tot gedragsveranderingen en daarmee tot een daling van het aantal overtredingen. Door de intensivering van de handhaving steeg echter in 2001 het

totale aantal administratieve boetes en kantonstrafrechtzaken opnieuw. Naast de specifieke verkeershandavingsplannen besteden de korpsen ook binnen de basispolitiezorg aandacht aan verkeersveiligheid. Een positieve ontwikkeling in 2001 is dat de verkeershandhavingsteams steeds meer samenwerken met de basispolitiezorg; activiteiten worden afgestemd en zo mogelijk worden acties gecombineerd.

Naast de regioplannen heeft het BVOM (Bureau Verkeershandhaving Openbaar Ministerie) in samenwerking met het KLPD in 2001 een aantal handhavingsprojecten op het hoofdwegennet

uitgevoerd, waaronder een grootschalig project in het kader van de Klimaatnota. Deze vorm van handhaving heeft het doel om de CO₂ uitstoot aanmerkelijk te reduceren.

Het aantal beschikkingen voor verkeersovertredingen is in 2001 gestegen tot 9,2 miljoen. Dat is een stijging van ruim 1,3 miljoen ten opzichte van 2000; 3,25% van de overtreders (922.922 beroepen) tekende beroep aan bij de Officier van Justitie²⁰.

3.5 MILIEU

Het BNP heeft als doelstelling:

De politiemilieutaak moet professioneel zijn. Deze moet leiden tot een grotere vervolgingskans voor overtreders van milieuwetten. De professionaliteit moet terug te vinden zijn bij de milieuspecialisten, maar met name ook bij het management en de basispolitiezorg.

Deze professionaliteit moet de vervolgingskans voor overtreders van milieuwetten vergroten en zo bijdragen aan een beter milieu. In de Landelijke Politiebrief is voor het jaar 2001 ook aandacht gevraagd voor het concretiseren van die professionalisering en om door middel van bestuursovereenkomsten samenwerking met partners gestalte te geven.

17 Bron CJIB en WISH.

18 Monitoring Bromfietshelmen 2001, NIPO december 2001.

19 Wish meetlusgegevens, Openbaar Ministerie 2002.

20 Jaarverslag openbaar ministerie 2001.

ONTWIKKELING

In 2001 is het onderzoek “politie en milieuhandhaving” van de NPA-onderzoeksgroep gepubliceerd. Hieruit bleek een daling van het aantal verdachten van milieudelicten over de jaren 1998 t/m 2000. Uit de instroomcijfers van het openbaar ministerie blijkt dat het aantal door de politie aangedragen milieuzaken in 2001 wederom een daling heeft laten zien met 8,4%.

AANPAK

In 2001 hebben de politiekorpsen aandacht geschonken aan de professionalisering van de politiemilieutaak. Alle korpsen hebben inmiddels milieuspecialisten in dienst. Sommige politiekorpsen hebben een specifiek politiemilieuteam opgericht. Ook hebben een aantal korpsen de basispolitiezorg expliciet betrokken bij de milieutaak. De milieutaak wordt in deze korpsen nadrukkelijk gezien als aandachtsgebied binnen de reguliere politietaak. De professionalisering van de milieutaak bij de korpsen blijkt verder uit de opleidingen en bijscholingen die door sommige korpsen worden ontwikkeld en gevolgd, uit het samenstellen van een handhavingshandboek en de procesbeschrijvingen die in sommige korpsen zijn opgesteld. Ook de verspreiding van kennis door bijvoorbeeld intranet draagt bij aan de vergroting van de kennis van de aanpak van milieucriminaliteit. De verhoogde aandacht voor professionalisering van de politiemilieutaak blijkt in 2001 nog niet tot daadwerkelijke verbetering van resultaten te hebben geleid. De verwachting is dat op de langere termijn de resultaten van de professionaliseringsslag wel zichtbaar zullen worden.

Uit het eerder genoemde NPA-onderzoek blijkt ook dat de mate waarin aandacht aan milieuhand-

having wordt besteed per korps erg verschilt. In het onderzoek zijn aanbevelingen gedaan voor een betere uitoefening van de politiemilieutaak. Inmiddels is overleg gestart over implementatie van de aanbevelingen uit het onderzoek tussen vertegenwoordigers van het ministerie van BZK, politie, OM en het ministerie van Justitie.

De samenwerking in bestuursovereenkomsten is in vrijwel elke regio formeel vastgelegd. De concrete uitwerking van de samenwerking moet door de meeste korpsen nog nader worden ingevuld.

INTERNATIONALE POLITIESAMENWERKING

4

De politiekorpsen hebben in 2001 veel aandacht besteed
aan internationale samenwerking.

POLITIEWERK IN DE GRENSTREEK

Een belangrijke deel van de internationale politie-samenwerking betreft het werk van de Nederlandse politie in de grensstreek. De politieregio's die aan de grens met België en Duitsland liggen, geven aan dat voor een adequate handhaving van de openbare orde en veiligheid en de handhaving van de rechtsorde, een intensievere grensoverschrijdende politieke samenwerking noodzakelijk is. De politie heeft hier in 2001 aan gewerkt door gemeenschappelijke oefeningen en uitwisselingen en het opzetten van gemeenschappelijke politiebureaus. In opdracht van de Stuurgroep Internationale Politiesamenwerking (STIPS) is een analyse gemaakt waaraan alle grenskorpsen in 2001 hebben meegewerkt. Deze analyse laat zien dat de situatie in de grensstreek alleen kan worden verbeterd als de betrokken politiekorpsen de bevoegdheid krijgen om samen met buitenlandse collega's op wederzijds grondgebied bepaalde politietaken uit te oefenen. De ministeries van BZK en Justitie

zijn hiermee, samen met vertegenwoordigers van de Nederlandse politie, aan de slag gegaan. Inmiddels is met de betrokken autoriteiten uit Duitsland en België de principeafpraak gemaakt dat er een verdrag zal worden gesloten om hiervoor de noodzakelijke regelingen te treffen. Daarbij zullen de ervaringen die zijn opgedaan bij de samenwerking in het kader van het voetbalkampioenschap EURO 2000 worden betrokken.

De overige internationale aspecten van het politiewerk vallen in het algemeen uiteen in operationele en niet-operationele activiteiten.

OPERATIONELE ACTIVITEITEN

De internationale operationele activiteiten van de politiekorpsen vloeien voort uit opsporingsonderzoeken met een internationale dimensie. Ten eerste door Nederlandse opsporingsonderzoeken die vertakkingen hebben naar het buitenland²¹. Een belangrijk deel van deze grensover-

schrijdende onderzoeken heeft te maken met de bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit (met name drugsgerelateerde criminaliteit en vrouwenhandel). Het valt echter op dat in 2001 de internationale dimensie ook een grotere rol is gaan spelen bij de bestrijding van andere vormen van criminaliteit zoals voertuigencriminaliteit, zakkenrollerij en woninginbraken waarbij buitenlandse daders betrokken waren. Opvallend is de relatief grote betrokkenheid van misdadigers uit Oost-Europese landen bij misdrijven uit deze categorie. Zie hiervoor ook de paragraaf over specifieke delictsvormen (paragraaf 3.3).

Ten tweede komt de internationale operationele dimensie voort uit internationale verplichtingen. Het gaat hierbij vooral om het uitvoeren van

21 Landen waarmee o.a. werd samengewerkt in 2001 zijn Engeland, Duitsland, België, Frankrijk, Suriname, Hongarije, Bulgarije, Spanje, Italië, Colombia, Equator, Venezuela en Portugal.

In de regio Groningen is in 2001 in Nieuweschans op de grens tussen Duitsland en Nederland, het Internationale Politietrefpunt geopend. Een gemeenschappelijke vergaderruimte voor Nederlandse en Duitse Politie dat op den duur moet uitgroeien tot een gezamenlijk bureau waar zowel Nederlandse als Duitse burgers terecht kunnen bij de politie. In Noord-Nederland (de regiokorpsen Groningen,

P O L I T I E T R E F P U N T

Friesland, Drenthe, IJsselland en Twente) wordt al langere tijd samengewerkt met de Duitse politie van Niedersachsen via het KODAG-overleg (Koördinerende Arbeidsgemeinschaft Niedersachsen-Nord-Ost Niederlande). Hier wordt overlegd over georganiseerde criminaliteit, de basispolitiezorg en informatie-uitwisseling. Er was echter geen vast trefpunt voor dit overleg. Daarom is in het nieuwe kantoor van de Eems-Dollar regio in Nieuweschans het internationaal trefpunt geopend. Op termijn zal gestart worden met het onderbrengen van de verkeerspolitie van Nederland en Duitsland in het trefpunt en uiteindelijk zal er, als hiervoor de wettelijke mogelijkheid gecreëerd wordt, een volledige politiefunctie in komen.

verzoeken om bijstand van buitenlandse opsporingsdiensten, de zogenaamde rechtshulpverzoeken. Inmiddels is de registratie van rechtshulpverzoeken in het landelijk registratiesysteem (Luris) op gang gekomen. In 2001 zijn 10.704 inkomende rechtshulpverzoeken in het systeem ingevoerd. Na evaluatie van de werking van het systeem en de behoefte om Luris ook te gebruiken voor de registratie van uitgaande rechtshulpverzoeken is eind 2001 besloten tot de bouw van Luris 2 (zie par. 5.5).

Daarnaast zijn in 2001 internationale operationele activiteiten verricht die voortvloeien uit Europese besluitvorming zoals het participeren in Joint Investigation Teams, het vormgeven aan afspraken die na de aanslagen op 11 september 2001 zijn gemaakt en de samenwerking met Europol.

NIET-OPERATIONELE ACTIVITEITEN

De niet-operationele internationale activiteiten die de korpsen in 2001 hebben uitgevoerd zijn:

- De participatie in de European Taskforce of Chiefs of Police en de bijdrage aan de ambtelijke besluitvorming op Europees niveau, onder andere bij de totstandkoming van een Europese politieacademie (Cepol).
- Het helpen van kandidaat-lidstaten bij het voldoen aan de verplichting om de politieorganisatie gereed te maken voor de implementatie van het Europees

Aquis. Hiervoor zijn er samenwerkingsverbanden aangegaan met landen in Oost-Europa.

- Het invulling geven aan internationale verplichtingen op het gebied van uitzendingen. In 2001 namen Nederlandse politieagenten deel aan missies in Kosovo en Albanië. Begin 2002 hebben het ministerie van BZK, de regiokorpsen en het LSOP het convenant civiele politie in vredesmissies hebben ondertekend. Ter implementatie van dit convenant is in samenwerking met de Koninklijke Marechaussee een opleidingstraject en een plan van aanpak voor de medische begeleiding ontwikkeld en wordt gewerkt aan aansluiting bij de back-office van de Koninklijke Marechaussee. Tevens is een wervings- en selectieprocedure ontwikkeld, en is een wervingscampagne is gestart om eind 2002 over een pool van 120-160 potentiële kandidaten te beschikken. Met de politievakbonden worden de laatste details van het door BZK ontwikkelde concept rechtspositieregeling besproken. Voor de European Union Police Mission in Bosnië-Herzegovina, die januari 2003 zal starten, zijn reeds potentiële kandidaten geselecteerd.
- Het onderhouden van contacten met bepaalde landen (waaronder Duitsland, België en Frankrijk). Een voorbeeld hiervan is het Hazeldonck-project waarbinnen politiekorpsen uit Nederland, België en Frankrijk samenwerken om de drugsoverlast op grensoverschrijdende snelwegen tegen te gaan.
- Het verrichten van activiteiten die de kennis en kunde van de Nederlandse politie op een hoger peil moeten brengen.
- Het verrichten van activiteiten als gevolg van stedenbanden die in driehoeksverband (gemeente, politie, OM) zijn aangegaan met buitenlandse steden c.q. gemeenten.

De Stuurgroep Internationale Politiesamenwerking adviseert de betrokken ministers over de wijze waarop het effect van de contacten kan worden vergroot. Daarbij staan een verdere coördinatie, prioritering en structurering van de contacten centraal. In deze Stuurgroep zijn alle bij de niet-operationele politiesamenwerking betrokken partijen vertegenwoordigd: het Ministerie van Justitie, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de politiekorpsen, het NCIPS, het Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie (LSOP), de korpsbeheerders en het Openbaar Ministerie en als toehoorder het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het ministerie van BZK is voorzitter van de Stuurgroep. In dit verband heeft de minister van BZK inmiddels zijn collega-ministers en de leden van de regionale driehoeken gevraagd om lopende en voorgenomen internationale samenwerkingsverbanden aan de STIPS kenbaar te maken.

Het Nederlands Centrum voor Internationale Politiesamenwerking (het NCIPS) gaat de lopende activiteiten én de activiteiten die in 2002 worden geïnitieerd door middel van een meerjarig samenwerkingsprogramma, coördineren.

Sinds de reorganisatie van de politie in 1994 is er veel tijd en aandacht besteed aan de inrichting van de politieorganisatie en aan de vorming en versterking van de eigen cultuur binnen de korpsen.

Dit heeft er echter ook toe geleid dat bijvoorbeeld de informatiehuishouding en bedrijfsvoering bij de diverse korpsen verschillend zijn ingericht. Daarom zijn in het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999-2002 kaders opgenomen om de bedrijfsvoering van de korpsen doelmatiger en effectiever te maken. Er moet meer uniformiteit ontstaan tussen de korpsen zonder dat de regionale inkleuring verloren gaat. In de afgelopen kabinetsperiode zijn er landelijk beheersmatige randvoorwaarden gesteld voor gebiedsgebonden politiezorg, slachtofferzorg, doelmatigheid en doeltreffendheid, kwaliteitszorg, organisatie en kwaliteit van de recherchefunctie en ICT. Ook voor het personeelsbeleid zijn er beheersmatige randvoorwaarden gesteld. Hieraan is hoofdstuk 6 gewijd.

5.1 GEBIEDSgebonden POLITIEZORG

Gebiedsgebonden politiezorg is een manier om de politietaak zo effectief mogelijk uit te voeren. Effectief politiewerk vergt een actieve oriëntatie op

de lokale samenleving om zo een goede informatiepositie te verwerven. Bij de gebiedsgebonden politiezorg gaat het om het 'kennen en gekend worden'. In het jaarverslag Nederlandse politie 2000 werd al geconstateerd dat de verschillende korpsen de gebiedsgebonden politiezorg in de praktijk verschillend invullen. De gebiedsgebonden politiezorg verkeert ook in 2001 nog in verschillende stadia van uitwerking, maar er is sprake van een brede beweging binnen de Nederlandse politie om de uitvoering van de politietaak vorm te geven via een gebiedsgebonden aanpak.

Omdat gebiedsgebonden politiezorg geen 'product' is maar een wijze van organiseren van de politietaak, is het niet verwonderlijk dat de vormgeving van het gebiedsgebonden werken per regio - en soms ook binnen regio's - kan verschillen. Een belangrijke tendens is wel dat de samenhang wordt vergroot tussen de taken van de gebiedsgebonden functionarissen, de recherchefunctie en

de noodhulp. Dit blijkt ook uit het begin 2002 afgeronde onderzoek door de Universiteit Twente naar de gebiedsgebonden politiezorg²². Eén van de conclusies van dit onderzoek is dat de afgelopen twee jaar door de korpsen maatregelen zijn genomen om de interne samenwerking te verbeteren. De uitwerkingen hiervan in de praktijk zijn echter divers. Noodhulp wordt - vooral in de grootstedelijke gebieden - vaak centraal georganiseerd, waarbij de bemensing soms vanuit de gebiedsgebonden teams plaatsvindt. In andere korpsen wordt de noodhulp verzorgd vanuit de gebiedsgebonden eenheden, met name in de wat landelijker gebieden. Sommige gebiedsgebonden teams hebben meer researchtaken gekregen, terwijl in andere gevallen de afspraken en informatie-uitwisseling tussen teams en recherche-eenheden zijn verbeterd. Veel korpsen zijn in 2001 bezig geweest

22 De gebiedsgebonden politiezorg als uitdaging, IPIT Universiteit Twente, Olga Zoomer, Peter Geurts, Kees van der Vijver.

Het politiekorps Gelderland-Midden ziet de bewoners en gebruikers van probleemgebieden als één van hun belangrijkere partners in de veiligheidszorg. Daarom heeft de politie de cursus “Politie voor

P O L I T I E V O O R B U R G E R S

Burgers” ontwikkeld. In acht bijeenkomsten geven mensen uit de plaatselijke of regionale politiepraktijk informatie over - onder andere - de organisatie van de politie in Nederland en meer specifiek in de eigen regio, het gebiedsgericht werken, klachtbehandeling, slachtofferzorg, recherche etc. Daarnaast is er ruimte voor discussie. De landelijke informatie komt van het expertise centrum voor gemeenschappelijke veiligheidszorg van het LSOP. De regionale en plaatselijke informatie van het korps zelf. De cursus draagt bij aan een goede samenwerkingsrelatie tussen politie en burgers. De deelnemers hebben aangegeven dat ze een beter inzicht hebben gekregen in de organisatie en de werkwijze van de politie en dat ze daardoor ook een beter begrip hebben voor de politie.

met het ontwikkelen van zogenaamde wijksecretariaten. Deze geven belangrijke ondersteuning aan de wijkteams die daardoor efficiënter en effectiever kunnen optreden, waardoor het serviceniveau voor de burgers wordt vergroot.

Gebiedsgebonden politiezorg stelt hoge eisen aan de communicatie tussen politieambtenaren en de burgers in de wijk. Opleidingen en trainingen in communicatie passen in de brede opleidings-trajecten die vrij algemeen worden georganiseerd. Sommige opleidingen en trainingen worden samen met partners van de politie georganiseerd. Op deze wijze wordt het besef van de noodzaak om problemen gezamenlijk aan te pakken versterkt en ontstaat er over en weer begrip voor de werkwijzen van de partners. Dit kan bijdragen aan goede samenwerkingsovereenkomsten en concrete wijkprogramma's.

Met de Politiemonitor Bevolking wordt om de twee jaar uitgebreid onderzoek gedaan naar de mening van de bevolking over het optreden van de politie (zie hoofdstuk 2). Hoewel in 2001 veel korpsen gewerkt hebben aan de verdere invoering van de gebiedsgebonden politiezorg komt dit nog niet duidelijk tot uitdrukking in de waarderingscijfers van begin 2002. Het aantal mensen dat van mening is dat je de politie te weinig in de buurt ziet, groeit. Dit is op zich opmerkelijk, omdat het idee achter de gebiedsgebonden politiezorg toch is dat het de politie dichterbij de burger moet brengen en de politie zichtbaarder moet maken.

Voor deze ontwikkeling zijn twee mogelijke verklaringen:
Het gebiedsgebonden werken heeft in 2001 onder druk gestaan door een groot aantal ingrijpende

onvoorziene gebeurtenissen zoals de MKZ-crisis en de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten. Veel korpsen hebben aangegeven dat dit ten koste van de capaciteit voor andere taken is gegaan.

Daarnaast is de gebiedsgebonden politiezorg een relatief nieuwe werkwijze. Met de invoering is de nodige tijd gemoeid. De nieuwe werkwijze heeft dan ook enige tijd nodig om daadwerkelijk effect te sorteren. Pas op langere termijn zullen de resultaten zichtbaar gaan worden. Het vergroten van de zichtbaarheid, de bereikbaarheid en de publieksgerichtheid van de politie zal de komende tijd speerpunt moeten blijven.

Uit het eerdergenoemde onderzoek van de universiteit Twente komt naar voren dat er nog geen harde uitspraken over de effectiviteit van de gebiedsgebonden politiezorg gedaan kunnen worden. Dit komt omdat er voorafgaand aan de invoering onvoldoende duidelijk meetbare doelstellingen zijn geformuleerd. De komende jaren zal daarom met het politieveld een instrumentarium worden ontwikkeld waarmee de effectiviteit van de gebiedsgebonden politiezorg meetbaar en inzichtelijk wordt gemaakt.

5.2 DOELMATIGHEID

De regionale politiekorpsen hebben de afgelopen kabinetsperiode (1998-2002) veel activiteiten ondernomen om door doelmatigheidsmaatregelen medewerkers vrij te spelen voor de (indirecte) uitvoerende dienst, zoals in het regeerakkoord was afgesproken.

In 2001 hebben korpsen zich ingespannen om verdere doelmatigheidswinst te bewerkstelligen. Het merendeel van de doelmatigheidsmaatregelen

komt ten goede aan de wijkzorg. Maatregelen die korpsen hebben genomen zijn onder andere het centraliseren van de noodhulp, de inzet van burgerpersoneel voor onder meer baliewerkzaamheden, het terugdringen van het ziekteverzuim en het inrichten van mobiele werkplekken voor uitvoerend personeel. Daarnaast zijn er zichtbare verbeteringen waarneembaar als het gaat om samenwerking op facilitair gebied en de gezamenlijke inkoop van goederen en diensten. Geconstateerd kan worden dat doelmatigheidswinst binnen de korpsen hoofdzakelijk langs drie wegen wordt bereikt namelijk door een toename in de capaciteit van executief personeel, de verbetering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en door besparing van de materiële kosten.

5.3 SLACHTOFFERZORG

Slachtofferzorg door de politie berust op drie pijlers ²³:

- 1 Een behoorlijke en begripvolle bejegening van slachtoffers;
- 2 Het goed informeren van slachtoffers over de gang van zaken na de aangifte;
- 3 Schadebemiddeling.

De politie heeft in 2001 verder invulling gegeven aan de opdracht om de slachtofferzorg organisatorisch in te bedden in de korpsen. Met name de behoorlijke en begripvolle bejegening van slachtoffers tijdens de aangifte en het goed informeren

Woninginbraken zijn vaak ingrijpend voor het slachtoffer. Het is een inbreuk op de persoonlijke integriteit en veroorzaakt onveiligheidsgevoelens. In de regio Limburg-Zuid wordt gewerkt aan een gerichte aanpak van woninginbraken. Onderdeel van deze aanpak is het (deel)project herbezoek bij woninginbraken. Slachtoffers van woninginbraak krijgen na de eerste noodhulp door de politie een aanvullend bezoek. Dat bezoek maakt het mogelijk om gericht en op een gestructureerde wijze opsporings- en achtergrondinformatie over woninginbraken en slachtoffers te verzamelen. Deze worden gebruikt voor misdaadanalyses en het ontwikkelen van een

SLACHTOFFERZORG

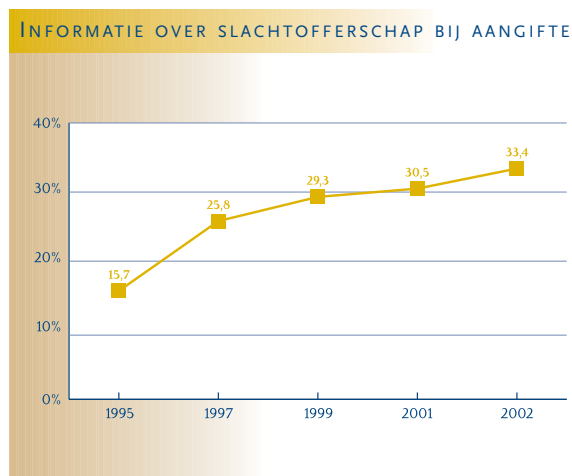
doeltreffende aanpak van woninginbraken. Daarnaast biedt het herbezoek de mogelijkheid om meer gericht aandacht te besteden aan de emotionele opvang van het slachtoffer. Ook wordt de slachtoffers gewezen op de mogelijkheden van slachtofferhulp, in combinatie met preventieadvies op maat volgens de richtlijnen van het politiekeurmerk veilig wonen. De bezoeken worden afgelegd door een kleine groep preventieadviseurs annex interviewers.

²³ Aanwijzing Slachtofferzorg van het College van Procureurs-Generaal 1 augustus 1999.

van de slachtoffers over de gang van zaken na de aangifte heeft de politie verder weten op te nemen in de reguliere werkprocessen. De schadebemiddeling wordt echter steeds meer beschouwd als een afzonderlijk bedrijfsproces, waarbij gezocht wordt naar een naadloze aansluiting bij de schadebemiddeling in de OM-fase.

Alle parketten hebben inmiddels een centraal loket slachtofferzorg, waarbij politie en OM nauw samenwerken. Doordat ook Slachtofferhulp Nederland, de Bureaus voor Rechtshulp, en soms nog andere organisaties als de Reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming daaraan deelnemen, verloopt de samenwerking en de verwijzing naar Slachtofferhulp steeds beter.

De aandacht bij de politie voor slachtofferzorg neemt nog altijd toe. Het aantal mensen dat bij hun aangifte informatie over slachtofferzorg heeft meegekregen, vertoont een stijgende lijn.

Bron: Politiemonitor Bevolking

Omdat slachtofferzorg belangrijk is voor het gevoel van rechtvaardigheid en het vertrouwen in politie en Justitie is een blijvende inspanning noodzakelijk.

5.4 KWALITEITSZORG

In 1995 is afgesproken dat alle korpsen op eenduidige wijze, aan de hand van het INK-management-model, zouden gaan werken aan de kwaliteitsverbetering van hun korps. In het BNP is het belang van het verbeteren van resultaten en van kwaliteit bij de politie benadrukt. Eén van de instrumenten hiervoor is het kwaliteitsstelsel.

In 2001 is de tweede cyclus kwaliteitszorg van start gegaan. Veel korpsen hebben de eerste zelf-evaluaties bij onderdelen van de korpsen gehouden. Zelfevaluaties worden uitgevoerd door de medewerkers van het korps zelf en resulteren in onderdeelbeschrijvingen. Op basis van de onderdeelbeschrijvingen maakt elk korps een korpsbeschrijving. Ten behoeve van de zelfevaluaties en de korpsbeschrijving zijn in verschillende korpsen medewerkerstevredenheidsonderzoeken (MTO) gehouden en is een aantal korpsen bezig met het implementeren van zogenoemde klantthermometers om de tevredenheid van klanten te meten. Verder zijn de meeste korpsen bezig geweest met het verder uitwerken en vertalen van de aanbevelingen en verbeterpunten die uit de eerste kwaliteitscyclus naar voren zijn gekomen. Dit heeft met name geleid tot acties op het terrein van leidinggeven, interne communicatie en het beschrijven van werkprocessen.

In 2001 heeft de Inspectie voor de politie een evaluatie uitgevoerd naar de eerste vier jaar kwaliteitszorg bij de politie (1998-2001). Het samenvattend oordeel van de inspectie is, dat het stelsel bij

alle korpsen is ingevoerd en dat er over de gehele linie een sterk groeiende aandacht voor het leveren van kwaliteit bij de politie kan worden vastgesteld. Wel vraagt de inspectie meer bestuurlijke betrokkenheid bij de toepassing van het stelsel.

Inhoudelijke wijzigingen in het stelsel worden niet nodig geacht. De komende vier jaar zullen extra inspanningen verricht moeten worden op het verder beklijven en het dieper borgen van de kwaliteitsgedachte binnen de korpsen.

5.5 KWALITEIT EN ORGANISATIE VAN DE RECHERCHEFUNCTIE

Mede naar aanleiding van de Parlementaire Enquête Opsporingsmethoden is in het BNP de organisatie en kwaliteit van de recherchefunctie als landelijk beheerst thema opgenomen. Door doelmatiger en effectiever te werken en via een evenwichtige opbouw van de recherchefunctie binnen korpsen en op bovenregionaal niveau, kan de kwaliteit van de recherchefunctie worden verbeterd. Zoals ook in de nota Criminaliteitsbeheersing (2001) is aangegeven, is het uiteindelijke doel om door professionalisering en kwalitatieve verbetering van de recherche het oplossingspercentage te verhogen.

In 2001 is invulling gegeven aan het thema kwaliteit en organisatie van de recherche door de verdere professionalisering van de recherche via het project ABRIO²⁴, door verbetering van de informatiehuishouding en -uitwisseling, door versterking van de onderlinge samenwerking en

24 ABRIO staat voor Aankomende Bedrijfsvoering Recherche Informatiehuishouding en Opleidingen.

de afhandeling van internationale rechtshulpverzoeken en door verdere implementatie van de wet Bijzondere Opsporingsbevoegdheden.

ABRIO

In 2001 hebben de korpsen het procesmatig werken in de opsporing, zoals ontwikkeld binnen het project ABRIO, verder gestalte gegeven. Korpsen maken melding van het in gebruik nemen van de gestandaardiseerde

‘Informatieproducten Zware Criminaliteit’ ter ondersteuning van de besluitvorming in operationele onderzoeken. Veel korpsen zijn bezig met of hebben plannen voor invoering van het ‘Kwaliteitsinstrument Opsporing en Vervolg’, waarmee rechercheonderzoeken geëvalueerd kunnen worden. In 2001 is gestart met het opzetten van ‘proeftuinen’ op regionaal niveau. In deze samenwerkingverbanden tussen politie en justitie zullen door ABRIO beschreven processen en geleverde hulpmiddelen in de praktijk worden uitgetoetst en verder ontwikkeld. Diverse korpsen hebben zelf het initiatief genomen tot samenhangende, meerjarige verbetertrajecten op het gebied van kwaliteit van de opsporing. De afstemming tussen de werkprocessen van politie en OM is meestal een belangrijk onderdeel in deze regionale projecten.

De korpsen hebben in 2001 zichtbare vorderingen gemaakt bij de professionalisering van de recherche. Er is echter wel verschil tussen de

In het korps Drenthe werd geconstateerd dat er bij de opsporing verbeteringen nodig waren. Er was sprake van te lange doorlooptijden, de kwaliteit van de aangiftes en processen verbaal waren soms onvoldoende, vorderingen en resultaten werden onvoldoende teruggekoppeld naar de slachtoffers en getuigen en ook tussen de verschillende betrokken instanties was de informatie-uitwisseling niet altijd optimaal. Daarom is het korps in 2001 gestart met het project “de kracht van de keten”. Dit is een gezamenlijk project van politie

O P S P O R I N G S P R O C E S

en het openbaar ministerie van Drenthe om de gehele keten van aangifte, opsporing tot vervolging op elkaar af te stemmen en te verbeteren.

Start van het project was het bevragen van externe partners (slachtoffers, getuigen, rechters, advocaten etc) én interne medewerkers van politie en justitie, naar door hen ervaren knelpunten in het opsporingsproces.

Op basis hiervan is de voorkant van het proces (melding, aangifte, screening en kiezen en sturen) beschreven en worden producten

gestandaardiseerd. Daarbij gaat het om zaken als: wat moet er in een aangifte zijn opgenomen wil uiteindelijk een zaak goed voor de rechter kunnen komen, welke informatie wordt teruggekoppeld aan de aangever, op welk moment wordt justitie bij het voorproces betrokken, welke zaak wordt in behandeling genomen en welke niet, welke criteria gelden hiervoor etc. Ook de achterkant van het proces (draaien van het onderzoek, het maken van een dossier, het overhevelen naar het openbaar ministerie van het dossier en de voorbereiding van de zaak door het OM) en het beleidsproces (welke beleidsafwegingen liggen te grondslag aan besluiten van politie en OM) worden op deze manier gezamenlijk door politie en openbaar ministerie in kaart gebracht.

korpsen in de mate van inspanningen op dit vlak. Een aantal korpsen loopt achter met de implementatie van de ABRIO-producten en nog niet overal wordt op hetzelfde niveau gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van de recherche.

VERBETERING VAN DE INFORMATIEVOOR- ZIENING IN EN TUSSEN DE KORPSSEN

In 2001 hebben de meeste korpsen aandacht besteed aan de verbetering van de kwaliteit van de informatievoorziening. De korpsen hebben regionale infodesken ingericht, conform de landelijke standaard. Diverse korpsen maken in de jaarverslagen melding van hun inspanningen op het gebied van de kwaliteit van de aangiften/processen-verbaal, de standaardisering van de werkwijze binnen de informatiekolom, het maken van regionale criminaliteitsbeelden en casescreening.

Op het gebied van de landelijke informatievoorziening binnen de recherche zijn belangrijke stappen genomen in de ontwikkeling van een nieuw landelijk recherche basis systeem (Hydra). De dienst Nationale Recherche Informatie van het KLPD heeft gewerkt aan de verdere uitbouw van het Informatieknooppunt Politie (IKP). In 2001 zijn bijna alle politieregio's²⁵ aangesloten op het Vuurwapen data systeem (VDS), dat wordt beheerd bij het KLPD. Er is veel energie gestoken in de verbetering van de aanlevering van de gegevens voor de Verwijzings Index Recherche-onderzoeken en –subjecten (VROS). Dit heeft geleid tot een toename van het aantal meldingen van recherche-onderzoeken in VROS.

SAMENWERKING TUSSEN KORPSSEN

De structurele samenwerking tussen de korpsen op recherchegebied heeft in 2001 met name

gestalte gekregen door het verder vormgeven van de BRT-structuur (zie par 3.3). Daarnaast werken bij diverse onderwerpen en in operationele onderzoeken korpsen veelvuldig samen. Het KLPD en de regio's onderhouden veelsoortige relaties met elkaar, op diverse terreinen van het politiewerk. Zo voeren zowel de regio's als het KLPD zelfstandige taken uit, maar heeft het KLPD daarnaast een belangrijke ondersteunende rol voor de Nederlandse politie. Om de samenwerking tussen het KLPD en de regio's verder te versterken is in 2001 het project 'Versterking samenwerking KLPD - regio's' voorbereid.

RECHTSHULPVERZOEKEN

De uitbouw en ontwikkeling van de in 2000 opgerichte Informatie en Coördinatiecentra op het terrein van de internationale rechtshulp (ICC) waarin korpsen, parketten en de Koninklijke Marechaussee samenwerken, heeft in 2001 verder gestalte gekregen. Op basis van een onderzoek van het OM en de politie (eind 2001) naar het functioneren van de ICC's, zijn door de Raad van Hoofdc-commissarissen en het College nadere afspraken gemaakt om de taken en werkwijze van de ICC's verder te uniformeren. Tevens is de registratie van rechtshulpverzoeken in het landelijk registratiesysteem (Luris) op gang gekomen (zie hoofdstuk 4).

5.6 ICT

In 1999 is geconstateerd dat de politie een zorgwekkende achterstand op ICT-gebied had opgelopen. Korpsen werkten met verschillende ICT-systemen waardoor de informatie-uitwisseling tussen korpsen niet altijd soepel verliep. In het Convenant Politie 1999 zijn daarom afspraken gemaakt voor een omvangrijke inhaalslag. Op basis hiervan is de Regieraad ICT ingesteld.

De eerste maanden van 2001 hebben in het teken gestaan van besluitvorming binnen de Regieraad ICT Politie en de politieberaden over de richting en aanpak van de inhaalslag op het gebied van ICT. In juni 2001 heeft de minister van BZK het resultaat van deze besluitvorming in de vorm van het "Bestek, voor de vernieuwing van de ICT voorzieningen van de Nederlandse politie", aan de Tweede Kamer aangeboden.

Om dit Bestek te implementeren heeft de Regieraad ICT Politie een tijdelijke veranderorganisatie in het leven geroepen. Deze veranderorganisatie moest de diverse acties van meet af aan verankeren in permanente en éénduidig aangestuurde structuren. Hiervoor moesten zo snel mogelijk twee nieuwe landelijke organisaties met rechtspersoonlijkheid opgericht worden: één voor de vraag- en één voor de aanbodzijde. Het wordt hiermee mogelijk om bindende afspraken te maken over de inrichting van de informatiehuis-houding van alle korpsen. In juli 2001 heeft de minister van BZK de Tweede Kamer hierover geïnformeerd.

In 2000 zijn de eerste stappen gezet om de beheersorganisaties voor ICT te regionaliseren. In 2001 is één ICT-verzorgingsgebied ontstaan in Noord- en Oost-Nederland en één in Zuid-Nederland. Uiteindelijk moeten er zes verzorgingsgebieden over het hele land komen.

25 Drie regio's gebruiken VDS niet voor de invoer van vuurwapenincidenten.

5.6.1 COLOKATIE, GMS EN C2000

De noodzaak van een goede afstemming tussen de verschillende hulpdiensten, met name op gebied van communicatie en informatievoorziening, is de afgelopen jaren door diverse incidenten onderstreept. Ook in 2001 werd dit weer al te duidelijk bij de cafébrand in Volendam op 1 januari. Er wordt daarom gestreefd naar de vorming van 25 territoriaal congruente veiligheidsregio's. Dit moet eind 2003 gerealiseerd zijn. In elke regio komt een meldkamer waarin centralisten van politie, brandweer en ambulance zijn gehuisvest: 'de gecolokeerde meldkamer'. Deze meldkamer wordt uitgerust met het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS). Dit systeem moet de centralist helpen een alarmmelding zo foutloos en zo snel mogelijk af te handelen. Centralisten kunnen met GMS de juiste hulpdiensten efficiënt en snel waarschuwen. Sinds 2001 hebben tien korpsen een gecolokeerde meldkamer, vijf korpsen hebben GMS ingevoerd en in drie gevallen is er een multidisciplinaire meldkamer ingericht.

De huidige mobiele communicatie van de politie, brandweer, ambulancediensten, politie en Koninklijke Marechaussee wordt vervangen door het digitale communicatienetwerk C2000. Het C2000 systeem moet informatie-uitwisseling tussen de verschillende hulpverleningsdiensten snel, eenvoudig en betrouwbaar maken.

In 2001 zijn alle politieregio's begonnen met de voorbereidingen voor de implementatie van C2000. De planning is dat in 2003 de landelijke uitrol van het radiobediening- en alarmeringssysteem wordt voltooid. De cumulatie van de invoering van C2000, het geïntegreerd meldkamer-systeem en het co-lokeren van meldkamers stelt

In 2001 is in Rotterdam-Rijnmond ter vervanging van het bedrijfsprocessensysteem Multipol het nieuwe systeem X-pol 2000 ingevoerd. In dit systeem kunnen alle administratieve handelingen van de executieve dienst worden vastgelegd, zoals processen verbaal en aangiften. In Rotterdam-Rijnmond zouden zo'n 4000 medewerkers opgeleid moeten worden voor het gebruik van het systeem. Om te voorkomen dat met het opleiden van de medewerkers executieve uren weglekten is besloten een zelfstudietraject op te zetten. Met behulp van cd-roms konden de medewerkers thuis op de eigen computer (die men met een pc privé project kon aanschaffen) leren omgaan met X-pol. Via praktijkcasussen werd men door het programma op de cd-rom heengeleid. Voor ondersteuning was een netwerk opgebouwd van kerninstructeurs, P&O adviseurs e.d. Daarnaast was er een centrale gebruikersondersteuning ingericht. Tegenover het thuis studeren en het met goed gevolg afleggen van de toetsen stond een financiële tegemoetkoming.

X - P O L 2 0 0 0

Voor medewerkers die niet thuis wilden studeren was een apart klassikaal traject mogelijk. Uiteindelijk heeft 90% van de medewerkers gekozen voor zelfstudie. Hierdoor zijn in Rotterdam-Rijnmond uiteindelijk 24 mensjaren uitgespaard voor meer "blauw op straat". Inmiddels hebben meerdere korpsen die X-pol hebben ingevoerd gebruik gemaakt van de zelfstudie-mogelijkheid.

de politieregio's voor grote inspanningen. De financiële gevolgen van het project zijn beschreven in het eindrapport van de werkgroep 'kosten en baten' dat in november 2001 als onderdeel van de voortgangsrapportage C2000, aan de Tweede Kamer is aangeboden.

De besturen van de veiligheidsdiensten in Zuid-Limburg hebben in juni 2001 besloten om te starten met een vervroegde uitrol van C2000 en GMS. Dit in verband met de drielandenproef voor de verbindingen tussen België, Duitsland en Nederland door middel van de nieuwe digitale netwerken.

5.6.2 INFORMATIEBEVEILIGING

In 2001 is in opdracht van de minister van BZK een evaluatie uitgevoerd van de activiteiten die vijf jaar lang vanuit het Expertisecentrum Informatiebeveiliging Nederlandse Politie werden ontwikkeld. De onderzoekers hebben positief geoordeeld over de leidraden en de brochures die voor de ondersteuning van het regionaal te voeren informatiebeleid zijn ontwikkeld. Volgens de onderzoekers moet een hulpstructuur worden ingericht voor de invoering van het basisbeveiligingsniveau, dat de komende vier jaar in iedere regio moet plaatsvinden.

5.6.3 LANDELIJK TELEFOONNUMMER POLITIE

In 1998 heeft het Korpsbeheerdersberaad besloten om de regionale toegangsnummers te vervangen door één Landelijk Telefoonnummer Politie (LTP, 0900-8844). Het LTP werd in september 2000 in bedrijf gesteld. Om de resultaten van de invoering van het LTP vast te stellen is in de zomer van 2001, door PriceWaterhouseCoopers, een evaluatieonderzoek uitgevoerd. In het onderzoek werd

geconstateerd dat de bereikbaarheid van het LTP en het functioneren van de regionale servicecentra op een belangrijk aantal punten moest worden verbeterd ²⁶. Naar aanleiding hiervan is door iedere korpsbeheerder een verbeterplan opgesteld met maatregelen om de bereikbaarheid en het functioneren van de regionale teleservicecentra te verbeteren. Om de resultaten van de regionale verbeterplannen vast te stellen wordt er in 2002 een nieuwe kwaliteitsmeting uitgevoerd. In 2002 is het tarief voor het landelijk telefoonnummer verlaagd naar lokaal tarief.

5.6.4 EUROCONVERSIE

In alle politieregio's is de euroconversie probleemloos verlopen. Een groot aantal applicaties is vernieuwd om met de Euro om te kunnen gaan. Daarnaast werkten de vijftientig politieregio's, het KLPD en de Koninklijke Marechaussee samen in het Nationaal Project Euro en Veiligheid.

26 Het onderzoek is in oktober 2001 aangeboden aan de Tweede Kamer, Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26 345 nr 72.

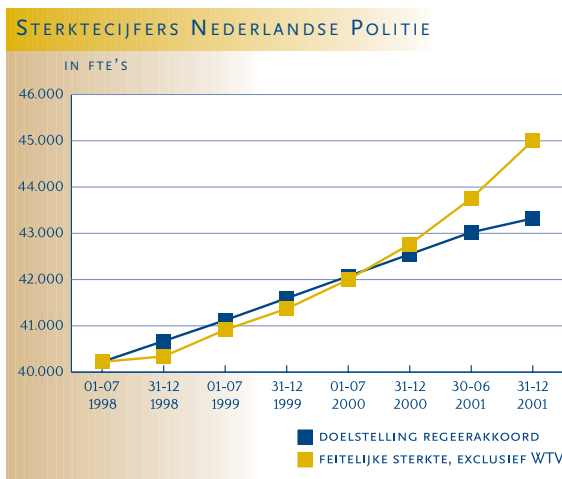

Om de beleidsdoelstellingen uit het Beleidsplan Nederlandse Politie te kunnen realiseren is voldoende gekwalificeerd en gemotiveerd personeel één van de belangrijkste voorwaarden.

In dit hoofdstuk staan daarom belangrijke thema's rond het politiepersoneel centraal.

6.1 WERVING EN STERKTE

De sterkte van de Nederlandse politie is evenals voorgaande jaren in 2001 fors toegenomen. In het Regeerakkoord 1998 - 2002 was vastgelegd dat de politiesterkte van 1 juli 1998 tot 1 juli 2002 met 3400 fte zou worden uitgebreid tot 43.622 fte (excl. werktijdverlenging). De sterkte van de regionale politiekorpsen bedroeg eind 2001 al 45.002 fte. Dit betekent een stijging van bijna 12% ten opzichte van de sterkte op 1 juli 1998 (40.222 fte). Daarnaast waren er eind 2001 ruim 3800 aspiranten in opleiding.

Het tijdelijke Project Personeelsvoorziening Politie, een samenwerkingsverband van het ministerie van BZK, de korpsen en het LSOP was bedoeld om de doelstelling van dit kabinet van 3400 extra fte bij de politie, te ondersteunen.

Omdat het project succesvol is verlopen en omdat door de oplopende vervangingsvraag en de eventuele sterkte-uitbreiding, landelijke ondersteuning voor de werving ook de komende jaren van belang blijft, is het project per 1 januari 2002 structureel ondergebracht bij het LSOP. De landelijke wervingsinspanningen waren in 2001 specifiek gericht op vrouwen en allochtonen. De instroom van vrouwen en allochtonen heeft in 2001 een positieve ontwikkeling laten zien.

6.2 POLITIEONDERWIJS EN KENNISCENTRUM

Het politieonderwijs- en kenniscentrum LSOP is specifiek gericht op de Nederlandse politie. De uitbreiding van politiepersoneel heeft bij het LSOP geleid tot een stijging van het aantal nieuwe studenten van 1200 in 1997 tot 3200 in 2001. Deze uitbreiding heeft een grote druk gelegd op de organisatie, met name omdat in dezelfde periode het nieuwe politieonderwijs werd ontwikkeld.

Binnen de rekercheteams van het KLPD is de inzet van visueel gehandicapten een groot succes geworden. Het beluisteren en uitwerken van tapgesprekken is een specialisme waarin visueel gehandicapten bijzonder bedreven blijken te zijn. Door hun inzet is de kwaliteit van het rekerchewerk flink gestegen.

De concentratie op luisteren is bij visueel gehandicapten groter dan bij zienden. Zij zijn bijvoorbeeld veel beter in staat verschillende sprekers goed te onderscheiden. Omgevings- en achtergrondgeluiden weten zij op de juiste wijze in te schatten en vaak kunnen zij achtergrondgesprekken nog goed volgen.

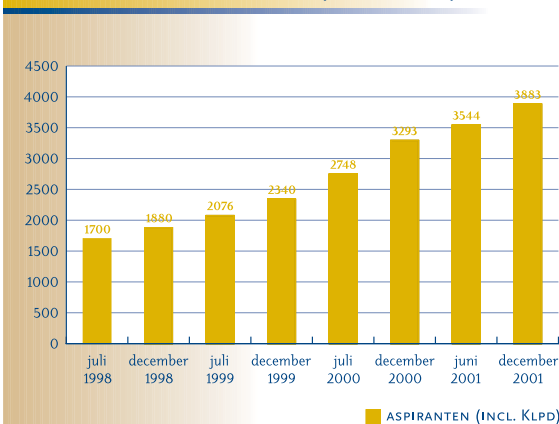
In 2000 heeft dit project de Politie Innovatie Prijs gewonnen en op 14 maart 2002 is het project tijdens de conferentie "Innovatie en Kwaliteit in de publieke sector, de praktijk als inspiratiebron" in zijn categorie als eerste uit de bus gekomen.

Het KLPD mag daarom in oktober 2002 naar Kopenhagen naar de Europese kwaliteitsconferentie.

W E R V I N G

De Nederlandse politiekorpsen zijn, in navolging van het KLPD, ook buiten de gebaande wegen gaan zoeken naar werkwijzen, methoden en inzet van visueel gehandicapt personeel. Meer dan 20 visueel gehandicapten hebben in 2001 contracten gekregen bij politiekorpsen in uiteenlopende functies.

ONTWIKKELING ASPIRANTEN (INCL. KLPD)

De algemene vervolgoopleidingen (zoals CAR en vreemdelingen zorg, en vervolgoopleidingen aan de NPA) hebben in 2001 in totaal 8710 studenten getrokken. Bij de specialistische opleidingen op het terrein van rekerche, openbare orde en geweldsbeheersing en verkeer en milieu ging het in 2001 om 23.405 studenten.

Aan haar kennistaak heeft het LSOP in 2001 invulling gegeven in de vorm van landelijke

politie-expertisecentra rond diverse thema's, het Politie Kennis Net (PKN) en onderzoek. Het LSOP is bezig om een meer overkoepelende en bindende visie te ontwikkelen op haar kennisfunctie.

6.2.1 VERNIEUWING VAN HET POLITIEONDERWIJS

De veranderende samenleving stelt steeds hogere eisen aan de professionaliteit van de politieorganisatie en aan de bekwaamheden van politiemensen. Daarom is het politieonderwijs veranderd. In oktober 2001 is de wet op het LSOP en het politieonderwijs naar de Tweede Kamer gezonden waarin onder andere de organisatie van het nieuwe politieonderwijs is vastgelegd (inmiddels is deze wet door de Kamer aangenomen). De korpsen hebben in 2001 hard gewerkt aan de invoering van dit nieuwe politieonderwijs dat begin 2002 van start is gegaan.

Kenmerkend voor het nieuwe onderwijs zijn de breed opgezette beroepsopleidingen met een langere duur in een duaal stelsel (dat wil zeggen dat leren en werken wordt gecombineerd). De opleidingsduur varieert van anderhalf tot vier jaar. Er is aangesloten bij de kwalificatiestructuur van het reguliere beroeps onderwijs.

In het najaar van 2001 hebben de korpsen, het LSOP en het ministerie zich door het Convenant Politieonderwijs 2002 verbonden aan de invoering van het politieonderwijs. In dit convenant zijn zowel de gezamenlijke als de afzonderlijke verantwoordelijkheden van de partners (LSOP en korpsen) vastgelegd. In het convenant hebben de korpsen ook een planning voor de instroom neergelegd zodat de opleidingsbehoefte inzichtelijk is. In personeelsarrangementen wordt aangegeven hoeveel mensen van welk niveau het korps wil aanstellen en inzetten.

POSTINITIEEL ONDERWIJS

In 2001 zijn ook de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van een vernieuwd politieonderwijs voor

de postinitiële opleidingen. In het voorjaar van 2001 zijn de postinitiële profielen in nauwe samenwerking met het politieveld tot stand gekomen. Eind 2001 is een begin gemaakt met het formuleren van de kernopgaven en het ontwikkelen van de leergangen. Het is de bedoeling om in 2003 met het nieuwe postinitiële onderwijs te beginnen.

BEKOSTIGING POLITIEONDERWIJS

Omdat er bij de evaluatie van de LSOP-wet tekortkomingen in de besturing en bekostiging van het LSOP werden geconstateerd, is in 2001 onderzoek verricht naar de kosten en de bekostiging van het LSOP. Het onderzoeksrapport is inmiddels aan de Tweede Kamer toegezonden. Uitgangspunt voor de nieuwe bekostiging en aansturing is een transparant stelsel dat de uitvoering van de wettelijke taken ondersteunt en een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden verschaft op het terrein van werving, selectie en politieonderwijs. Bij de uitvoering zijn vier partijen betrokken: de minister van BZK, de minister van Justitie en de politiekorpsen als opdrachtgever, en het LSOP als opdrachtnemer. De positie van de politiekorpsen als medeopdrachtgever van het LSOP zal ook via de bekostiging worden geaccentueerd. Het onderzoek naar de kosten voor het postinitieel onderwijs loopt nog en zal naar verwachting eind 2002 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

6.3 ARBEIDSVOORWAARDEN EN ZIEKTEVERZUIM

6.3.1 AKKOORD ARBEIDSVOORWAARDEN SECTOR POLITIE 2001-2003 (CAO POLITIE)

Op het gebied van arbeidsvoorwaarden stond 2001 met name in het teken van het afsluiten en het

implementeren van het Akkoord Arbeidsvoorwaarden sector politie 2001-2003: de CAO-politie. In dit akkoord staat een groot aantal afspraken die niet alleen ingaan op de rechtspositie van de individuele ambtenaar, maar waarin vooral het accent is gelegd op de verdere modernisering en flexibilisering van het personeelsbeleid. Door de spanwijdte en diepgang is deze CAO arbeidsintensief voor de korpsen.

De invoering van de mogelijkheid om 38 uur per week te werken heeft geresulteerd in een deelnamepercentage aan de werktijdverlenging dat schommelt tussen de 40% en de 62% over de korpsen. Gemiddeld ligt het percentage op 50%. Door deze maatregel is voorzien in een capaciteitsuitbreiding van de Nederlandse politie met 1400 fte.

De invoering van CAO à la Carte (flexibele arbeidsvoorwaarden) is een complex project waarmee de meeste korpsen in 2001 voortgang hebben geboekt. De verwachting is dat in 2002 vrijwel alle korpsen gereed zijn met de invoering. Daarmee is een belangrijke stap gezet in maatwerk in arbeidsvoorwaarden.

CAPACITEITSMANAGEMENT

Via het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2001-2003 is een belangrijke impuls gegeven aan het verbeteren van de inzet van het personeel, met name via de start van het project "Rust in roosters: capaciteitsmanagement bij de politie". Belangrijk daarbij is de omslag naar een meer vraaggerichte planning van het werk. Kern daarvan is: meer zicht op de behoefte aan capaciteit door systematisch inzicht in de vraag naar politiezorg en werkzaamheden, prioritering daarvan en periodieke evaluaties. Een aantal korpsen heeft in 2001 deelgenomen aan

In het korps Noord-Holland Noord kunnen medewerkers een beroep doen op 24-uurs kinderopvang. Ouders kunnen bij een door het korps ingeschakelde bemiddelingsbureau hun wensen neerleggen.

K I N D E R O P V A N G

Het bemiddelingsbureau gaat vervolgens, in overleg met de ouders, op zoek naar een plaats op het kinderdagverblijf of bij het gastouderbureau. Het korps betaalt de opvang.

een pilot om ervaring en deskundigheid op te doen om capaciteitsmanagement te verbeteren. De verbeteringsmogelijkheden die uit deze pilot voortkomen krijgen de korpsen als "leerboek" aangereikt. Het nieuwe, in 2003 te implementeren, planningssysteem van de politie (CMS) is een belangrijk instrument bij het realiseren van verbeteringen.

Naar aanleiding van het hoge ziekteverzuimcijfer in het korps Utrecht is het project Arbeidsverzuim gestart. Het korps spreekt over arbeidsverzuim, omdat een groot deel van het verzuim niets met ziekte in strikt medische zin te maken heeft.

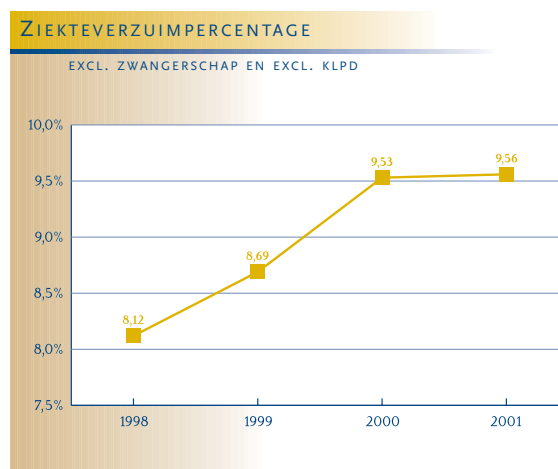
Op basis van de cijfermatige analyses van de verzuimcijfers van het jaar 2000 zijn risicogroepen in beeld gebracht. Vervolgens zijn de oorzaken van verzuim per risicogroep nader onderzocht. Een betrouwbare analyse van de ziekteverzuimcijfers is alleen mogelijk op basis van een eenduidige registratie. Daarvoor is niet alleen een verzuimreglement voor medewerkers en leidinggevendenden noodzakelijk, maar ook een eenduidige procedure en registratie van het verzuim. Door deze maatregelen heeft het korps het fundament gelegd van een succesvolle aanpak van het arbeidsverzuim. In 2001 zijn in het

ARBEIDSVERZUIM

kader van het project Arbeidsverzuim nog verschillende andere initiatieven gestart, zoals het instellen van een verzuimcoach, het benutten van mediation als instrument ter voorkoming of oplossing van verzuim dat voortkomt uit arbeidsconflict en het aanstellen van twee reïntegratiespecialisten.

6.3.2 ZIEKTEVERZUIM EN REÏNTEGRATIE

De afgelopen jaren is het terugdringen van het ziekteverzuim een speerpunt van het personeelsbeleid bij de korpsen. Toch is er sinds 1998 sprake van een jaarlijkse toename van het verzuim. Over 2001 lijkt de omvang van het verzuim te stabiliseren.

Bron: Polbis

Opmerkelijk is dat het verzuimcijfer voor een belangrijk deel wordt bepaald door het -zeer- langdurig verzuim, in het bijzonder het verzuim langer dan 52 weken. Daar staat tegenover dat de instroom in de WAO bijzonder laag is. Alhoewel de instroom in de WAO wel wat toeneemt, neemt de uitstroom uit de WAO, anders dan door overlijden of pensioenering, meer dan evenredig toe.

Van 2001 tot en met 2003 krijgt de politie incidentele extra middelen, de zogenaamde Intensiveringsgelden, waarmee ze structurele verbeteringen moeten realiseren op het gebied van preventie, verzuimbeheer en vroegtijdige reïntegratie.

Daarnaast is de sector met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de politievakorganisaties een arboconvenant overeengekomen. Doelstelling van het convenant is om het ziekteverzuim en de blootstelling aan het arbeidsrisico psychische belasting, de komende jaren met 10% te reduceren. Ten behoeve van beide trajecten is één projectorganisatie ingericht: het Landelijk project Arbeid & Politie. In 2001 heeft de minister de "Tijdelijke regeling bestrijding ziekteverzuim en beperken instroom in de WAO sector Politie" vastgesteld. Op basis van een advies van de Commissie Brink (korpschef Noord-Holland Noord) is aan de korpsen een bedrag van ruim 3 miljoen euro uitgekeerd voor projectvoorstellen die het verzuim bij de korpsen moeten verminderen.

Om op korte termijn de kennis op het gebied van regelgeving en financiële aspecten van ziekte en arbeidsongeschiktheid in de sector op peil te brengen, heeft ABP/Loyalis een sectorspecifiek en modulair cursusprogramma ontwikkeld. De korpsen kunnen deze modules voor medewerkers personeelszaken en leidinggevendenden kosteloos afnemen.

Ook de Dienst Geneeskundige Verzorging Politie levert een bijdrage aan het terugdringen van het ziekteverzuimcijfer. Met het Reïntegratieproject wordt getracht inzicht te verkrijgen in het effect op verzuimduur door speciale interventies. Door de wachtlijstservice wordt geprobeerd om de wachttijd voor geneeskundige behandeling en daarmee het moment van reïntegratie te bekorten.

6.4 DIVERSITEIT, LOOPBAANBELEID EN INTEGRITEIT

Loopbaanbeleid, diversiteit en integriteit zijn thema's die niet op zichzelf staan. Samen met het thema 'gewenste omgangsvormen' maken zij onderdeel uit van een totaal pakket personeelszorg binnen de politieorganisatie. Het instroombeleid van de Nederlandse politie is een eerste stap in de opbouw van een goed en divers personeelsbestand. De volgende stappen zijn: zorgen voor goede communicatie, werken aan een juiste cultuur en normen en waarden en goed leiderschap. Het beleid op het gebied van diversiteit, integriteit, loopbaanbeleid en gewenste omgangsvormen moet worden ingebed in het totale beleid van het korps.

6.4.1 DIVERSITEIT

Een van de doelstellingen in het BNP is dat aandacht wordt geschonken aan de werving en het behoud van specifieke doelgroepen binnen de politiekorpsen. Voor een goed functioneren van de politie is het van belang dat politiekorpsen in hun personeelssamenstelling een afspiegeling zijn van de samenleving.

In het kader van het diversiteitsbeleid heeft het ministerie van BZK samen met de korpsen het Werkplan diversiteit politie 2001-2005 opgesteld. Het werkplan geeft aanbevelingen gericht op de instroom en het behoud van minderheidsgroepen bij de politie, waaronder etnische minderheden, vrouwen en homoseksuelen. In maart 2001 is het LECD (Landelijk Expertise Centrum Diversiteit) opgericht. Dit expertise centrum moet de politiekorpsen stimuleren en faciliteren bij de ontwikkeling en uitvoering van het diversiteitsbeleid. Bovendien is in het kader van de "Diversiteitsimpuls werving en behoud" voor de jaren

2000 t/m 2002 aan de politiekorpsen jaarlijks € 2,36 miljoen ter beschikking gesteld voor beleid dat gericht is op werving en behoud van minderheidsgroepen. Deze financiële impuls heeft ertoe geleid dat bij alle korpsen projecten zijn gestart, bijvoorbeeld gericht op omgangsvormen en het vergroten van kennis en inzicht omtrent andere culturen.

Inmiddels heeft een groot aantal korpsen een plan van aanpak met betrekking tot diversiteit. Dit blijkt uit de Quick Scan van het LECD die in 2001 voor het eerst is gehouden in de regionale politiekorpsen, het KLPD en het LSOP. Daarnaast zijn er korpsen die een regiegroep diversiteit ingericht hebben en zijn door korpsen speciale trainingsprogramma's ontwikkeld voor leidinggevenden, specifiek gericht op het thema diversiteit.

VROUWEN

Het percentage executieve politievrouwen ten opzichte van het totale aantal executieve personeelsleden in de 25 regionale politiekorpsen is in het jaar 2001 toegenomen met 0,6% (van 17,8% naar 18,4%). Het aantal vrouwen in een administratief-technische functie is toegenomen met 1,5%.

In vrijwel alle korpsen is sprake van een stijgende trend.

In het korps Zuid-Holland-Zuid is het uitgangspunt dat iedereen maximaal zeven jaar op dezelfde werkplek kan zitten. Medewerkers krijgen één keer per jaar een functioneringsgesprek. Na het derde jaar in een functie vindt er een eerste oriënterend loopbaangesprek plaats. Na zes jaar het tweede loopbaangesprek met als doel om binnen zes maanden naar een andere functie over te stappen. Voor alle functies tot en met schaal 8 (brigadier) is de interne sollicitatieprocedure afgeschaft. Verplaatsingen gebeuren op basis van matching. Het bureau 'Perspectief' binnen de afdeling personeelorganisatie houdt zich bezig met dit matchen. Bij 'Perspectief' komen alle loopbaanformulieren en alle vacatures tot en met schaal 8 binnen. Op basis van wensen (kenbaar gemaakt in de loopbaangesprekken) en rekening houdend met de kwaliteiten van de medewerker wordt een functie gezocht die matcht met de persoon.

LOOPBAANGESPREK

De (districts) chef krijgt in principe 1 kandidaat voor een functie voorgelegd. De chef kan alleen afwijken op dit advies op basis van argumenten. Voor schaal 9 en hoger blijft de interne sollicitatieprocedure gelden. Daarnaast geldt voor executieve medewerkers die bevordert willen worden naar schaal 8 of hoger een mobiliteitsvoorwaarde. Hij of zij moet tenminste twee verschillende functies op twee verschillende werkplekken hebben gehad.

In de regio Midden- en West Brabant is in het project 'Anders...steeds gewoner' voor de jaren 2001 tot en met 2003 een aantal concrete activiteiten op het gebied van diversiteit uitgewerkt. Het gaat om themadagen, training cultuurbeïnvloeding, teambuilding en communicatie. De eerste themadag diversiteit werd in april 2001 gehouden en in september 2001 startte een driejarige communicatie-

A N D E R S . . . S T E E D S G E W O N E R

campagne. Bij de uitwerking van de verschillende activiteiten wordt geprobeerd zo dicht mogelijk bij de dagelijkse praktijk van de teams te blijven. Dit betekent bijvoorbeeld dat allochtone collega's mensen uit hun netwerk hebben gevraagd iets te vertellen op de themadag. Een ander voorbeeld: de trainingsmodule diversiteit sluit aan bij de

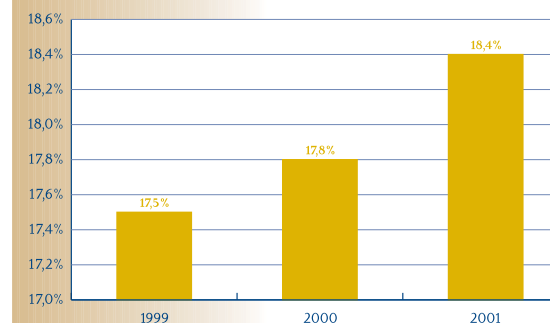
politie-agentenopleiding en verzorgt een extra module tijdens de stage van aspiranten. Op deze manier worden medewerkers al in een zeer vroeg stadium aangesproken op hun gedrag of houding.

De resultaten van dit project zullen vooral meetbaar moeten zijn via de evaluatie van de activiteiten en de in-, door- en uitstroomcijfers van de doelgroepen. Gedurende het project zijn tussentijdse evaluatiemomenten vastgesteld om resultaten inzichtelijk te krijgen en eventueel bij te sturen.

Midden- en West Brabant hoopt hiermee ook de uitstroompercentages van de doelgroepen terug te brengen tot 'normale' proporties (4%) en instroomcijfers te vergroten (10% voor allochtonen en 50% voor vrouwen).

PERCENTAGE VROUWELIJKE EXECUTIEVE MEDEWERKERS

EXCL. KLPD EN LSOP

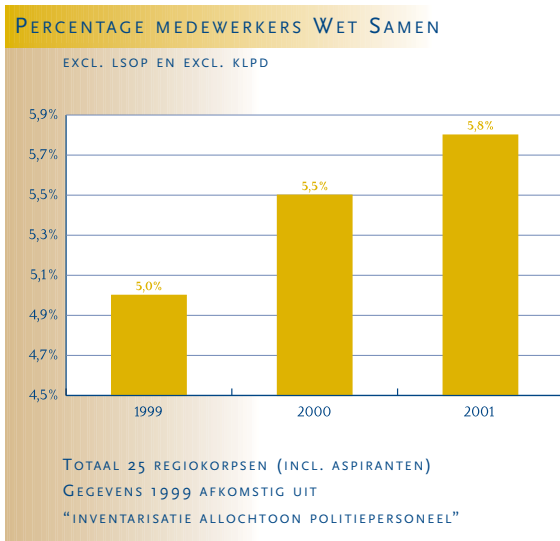
Bron: Polbis

Het merendeel van de korpsen heeft inmiddels emancipatiebeleid. Er zijn korpsen die dat doen door een specifieke doelstelling te stellen met betrekking tot het aantal executieve vrouwen. Daarnaast zijn korpsen bezig met zaken als cultuurverbeteringstrajecten, wervingsacties, doorstroomtrajecten voor vrouwen, regeling flexibele kinderopvang, trainingen voor leidinggevenden en medewerkers, nieuwe groepen korpsselecteurs en onderzoeken naar uitstroom. In een aantal korpsen is er MD-beleid ontwikkeld dat specifiek gericht is op vrouwen. In 2001 is de

aandacht voor de positie van vrouwen binnen de politie gestegen, maar er zal de komende jaren nog extra geïnvesteerd moeten worden in de instroom en met name in de doorstroom van vrouwen naar hogere en leidinggevende functies.

ALLOCHTONEN

Het absolute aantal allochtonen bij de 25 regionale korpsen is in 2001 met 318 personen toegenomen. Het aandeel van het aantal allochtonen in het totale personeelsbestand is daarmee toegenomen van 5,5% in 2000 naar 5,8% in 2001. De laatste jaren is er sprake van een lichte stijging van het allochtone personeel bij de regionale korpsen.

Bron: Polbis

Vorig jaar voldeden nog vier korpsen aan de evenredigheidspercentages²⁷ van de Wet Samen,

in 2001 voldoet nog maar één korps aan deze doelstellingen. Het aandeel allochtonen is in de korpsen hoger dan het voorgaande jaar, maar door een wijziging van de cijfers van de Wet Samen, voldoen de andere drie korpsen niet meer aan het evenredigheidspercentage. De verschillen met de evenredigheidspercentages (RBA) uit voorgaande jaren zijn met name terug te voeren op een wijziging in de manier van gegevensverwerking bij het CBS. De betrouwbaarheid van de cijfers is hiermee verhoogd. Dit heeft geresulteerd in een verhoging van het evenredigheidspercentage voor de meeste korpsen. Het landelijke evenredigheidspercentage van de Wet Samen is nu 10% (was 7% in 2000). Dit onderwerp verdient de komende jaren nadrukkelijk de aandacht.

Het merendeel van de korpsen voert een specifiek beleid. Zo wordt er extra taalonderwijs gegeven, zijn er projecten waar met behulp van theatervoorstellingen aandacht voor andere culturen wordt gevraagd, worden allochtone collega's extra begeleid, worden er cursussen 'omgaan met diversiteit' gegeven en wordt er voorlichting gegeven op scholen. Alle korpsen hanteren regionale streefcijfers voor de instroom van allochtonen. In een beperkt aantal korpsen is sprake van een MD-beleid om de doorstroom van allochtonen naar hogere functies te bevorderen.

6.4.2 LOOPBAANBELEID

Vanuit het oogpunt van arbeidssatisfactie en motivatie van het personeel is een goed loopbaanbeleid van belang. Door het voeren van loopbaanbeleid kan ook geanticipeerd worden op de vergrijzing en de daarmee samenhangende uitstroom uit de korpsen. Een meerderheid van de korpsen heeft inmiddels een vastgesteld loopbaanbeleid. De korpsen zijn in

2001 hard aan de slag geweest met het ontwikkelen van een instrumentarium én met het begeleiden en trainen van mensen. Bij bijna de helft van de korpsen wordt competentie management ingevoerd en worden de functiebeschrijvingen daaraan aangepast. Bij een aantal korpsen is men bezig de overstap te maken naar ontwikkelingsgericht beoordelen waarbij een persoonlijk ontwikkelingsplan met de betrokken medewerker wordt opgesteld. In de nieuwe CAO is het recht op een Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) nu ook opgenomen. In september 2001 is op basis van de CAO een landelijke werkgroep ontwikkelingsgericht personeelsbeleid in het leven geroepen. Deze landelijke werkgroep moet de korpsen met name op het gebied van de invoering van ontwikkelingsgericht personeelsbeleid bijstaan.

Veel korpsen anticiperen op de komende uitstroom van leidinggevend en ontwikkelen daarom cursussen en traineeships voor aankomend leidinggevend, zodat deze zijn voorbereid op hun toekomstige functie. Ook wordt bij een enkel korps al gewerkt aan coachend leiderschap. De meeste korpsen kennen een specifiek MD-beleid voor de hogere functies. Daarnaast heeft eenderde van de korpsen een loopbaanadviescentrum, waar medewerkers gebruik van kunnen maken om in overleg met leidinggevend te bezien wat een voor de organisatie en de betrokkene juiste stap kan zijn naar een andere functie.

6.4.3 INTEGRITEIT

Integriteit van de politie staat hoog op de agenda. In het BNP is aangegeven dat het zaak is de aandacht voor integriteit binnen de korpsen vast te houden en daar waar nodig te versterken. Het gaat hierbij niet alleen over de harde kant (corruptie-

²⁷ Het evenredigheidspercentage is een percentage van het aandeel van personen uit de doelgroep binnen de regionale beroepsbevolking.

In het project Ontwikkelingsgericht Beoordelen hebben 6 politieregio's (Noord-Oost Gelderland, Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid, Twente, IJsselland en Brabant Zuid Oost) gezamenlijk een nieuw beoordelingssysteem ontworpen om de ontwikkeling van de organisatie en de ontwikkeling van de werknemer gelijk te laten lopen. Er is een analyse gemaakt van welke de taken, gedragingen en prestaties per functie het meest geëigend zijn voor de organisatieontwikkeling. Het gedrag is beschreven in competenties. Dat zijn de onderliggende karakteristieken van mensen die tot uiting komen in gedrag of gedragspatronen en die in een bepaalde situatie uitstekende prestaties voorspellen. Dit gedrag is vervolgens op drie niveaus beschreven: voldoende, goed en excellent. Iedere functie is niet alleen beschreven in termen van gedrag maar ook in termen van output. In deze outputbeschrijving is de nadruk gelegd op de prestaties die behaald zijn in de functie en niet op de input (vb. taken en verantwoordelijkheden) die vanuit de functie wordt gevraagd.

ONTWIKKELINGSGERICHT BEOORDELEN

Een eerste pilot om de werking van het systeem te testen leverde de volgende resultaten op:

- 80% van de medewerkers zegt dat het nieuwe systeem hen ondersteunt bij het ontwikkelen van het gewenste gedrag;
- 100% van de medewerkers vindt het veel gemakkelijker om tot overeenstemming te komen over resultaatafspraken;
- 75% van de leidinggevers vindt dat het systeem de gewenste gedragsontwikkeling goed ondersteunt;
- en 90% van de leidinggevers is het er over eens dat het gemakkelijker wordt om tot resultaatafspraken te komen.

Na deze startfase van het Ontwikkelingsgericht Beoordelen zal de implementatie in 2002 en 2003 in Gelderland-Zuid plaatsvinden.

bestrijding, e.d.) maar ook over cultuur (o.a. seksuele intimidatie, discriminatie en andere ongewenste omgangsvormen). Inmiddels hebben alle korpsen een portefeuillehouder Integriteit aangewezen, vaak een lid van de korpsleiding of een districtschef, die verantwoordelijk is voor en aanspreekbaar is op het algemene beleid voor de integriteitsbevordering. Uitgangspunt daarbij is de zelfstandige verantwoordelijkheid van iedere medewerker en de verantwoordelijkheden van de lijnchefs en het korps. Dat laatste wordt in verschillende korpsen ingevuld door meerjarige projecten voor de bewustwording van dilemma's, normen en alledaagse problemen.

REPRESSIEVE TAKEN BUREAUS INTERNE ONDERZOEKEN

De inzet voor repressieve taken is over de gehele breedte ruim gestegen. Inmiddels hebben alle korpsen een voorziening voor het uitvoeren van interne onderzoeken bij het vermoeden van integriteitsinbreuk, variërend van een coördinator met een aantal onderzoekers, die dit naast hun reguliere functie doen, tot een relatief groot Bureau Interne Onderzoeken met rechercheurs en

andere deskundigen. De toename van het aantal uitgevoerde onderzoeken heeft echter geleid tot verminderde inzet op andere taakvelden van deze bureaus, namelijk preventie, voorlichting en opleiding. Toch hebben meerdere korpsen geïnvesteerd in themabijeenkomsten en voorlichting voor leidinggevend en andere medewerkers.

6.4.4 KLACHTENBEHANDELING

Alle korpsen kennen een klachtenregeling die de burger in staat stelt om over het optreden van politie een klacht in te dienen. De behandeling van klachten is een proces dat, op het grensvlak van klantenservice en integriteitbeleid, inmiddels professioneel en gestructureerd wordt uitgevoerd. Het aantal klachten is in 2001 ten opzichte van het jaar 2000 gestegen met ongeveer 10%.

6.5 SCHIETVAARDIGHEID

In het jaarverslag 2000 is reeds gemeld dat er grote inspanningen zijn geleverd om de kennis en vaardigheden voor het hanteren van alle geweldsmiddelen die de politie gebruikt op niveau te brengen en te houden. De regels voor korpsen hierover zijn vanaf 1 januari 2002 aangescherpt in de Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie (RTGP). Ondanks de signalen dat ook in 2001 in de korpsen veel in gang is gezet om de nieuwe regelgeving voor te bereiden en de bepalingen van de geldende regeling na te leven, komt dit maar beperkt uit de rapportages naar voren. Op grond van de informatie uit de jaarverslagen van de korpsen is het niet mogelijk om een betrouwbaar beeld te geven van het aantal bewapende personeelsleden dat slaagt voor de toetsen.

Vorig jaar is door de Tweede Kamer een motie aangenomen met het verzoek een onderzoek te

verrichten naar de stand van zaken met betrekking tot de beroepsvaardigheden. In het derde kwartaal 2001 is de Inspectie voor de Politie met dit onderzoek gestart. Het onderzoek was deels een vervolgonderzoek naar aanleiding van het in 1998 uitgebrachte rapport, en deels een onderzoek ter ondersteuning van de implementatie van de nieuwe regelgeving. De afronding van het rapport heeft vertraging opgelopen omdat korpsen niet in staat zijn gebleken om alle gegevens tijdig aan te leveren conform eenduidige definities. De minister van BZK heeft de Tweede Kamer in juni 2002 geïnformeerd over de resultaten van dit onderzoek. Het eindrapport volgt na de zomer.

Eind 2001 is gestart met de voorbereidingen om de rapportage over schietvaardigheid op te nemen in de reguliere rapportage over personeelsgegevens door korpsen aan het landelijke POLBIS systeem (waarvan het beheer bij het ministerie van BZK ligt). Dit maakt het mogelijk om in de komende jaren per personeelslid weer te geven met welke geweldsmiddelen hij of zij is uitgerust en wat de resultaten van de toetsen waren. Naar aanleiding van de jaarverslagen 2001 en de knelpunten bij het tot stand brengen van het rapport van de inspectie, zijn de korpsen expliciet op hun verantwoordelijkheden gewezen met betrekking tot de registratie, rapportage over en sturing op dit onderwerp. De Inspectie zal in de komende jaren periodiek onderzoek blijven uitvoeren. Zij kan bij deze rapportage op termijn gebruik maken van de gegevens die worden aangeleverd uit het POLBIS systeem.

Gooi en Vechtstreek is in 2001 gestart met het reorganisatieproces K2001 dat zich onder andere richt op de implementatie van een nieuwe manier van werken. Uit onderzoek was gebleken dat de medewerkers ongewenst gedrag binnen hun korps waarnamen, met name wanneer dat gedrag tegen anderen was gericht. De algemene conclusie was dat ongewenst gedrag geen individueel probleem is, maar een organisatieprobleem dat vanuit de korpsleiding moet worden opgepakt.

K 2 0 0 1

De volgende actiepunten zijn geformuleerd:

- Omgangsvormen verbeteren, beginnend bij de top van de organisatie, o.a. met behulp van een interactieve toneelvoorstelling over ongewenste omgangsvormen;
- Cursussen voor leidinggevend en de aanpak van ziekteverzuim, met extra aandacht voor de relatie tussen omgangsvormen en ziekteverzuim;
- Een gedragscode ontwikkelen voor wenselijk gedrag;
- Bekendheid geven aan beleid tegen ongewenste omgangsvormen, bijvoorbeeld door nieuwe medewerkers een rugzakje met 'bagage' aan te bieden;

Om alle medewerkers, ook de toekomstige, te informeren over de resultaten van het onderzoek, de aanbevelingen en de actiepunten werd een cd-rom ontwikkeld. Met deze eerste stap naar het gebruik van nieuwe communicatiemediën en -technologie werd de overstap naar de nieuwe cultuur ook op symbolische wijze onderstreept.

Het korps Amsterdam-Amstelland heeft naast de vrijwillige politie in uniform ook mensen aangetrokken die voor het korps vrijwilligerswerk verrichten, volontairs genaamd.

Dit zijn mensen die in hun vrije tijd ondersteunende werkzaamheden verrichten die niet direct als politiewerk worden aangemerkt. Hiermee wordt enerzijds de betrokkenheid van burgers bij het politiewerk en bij de veiligheid en leefbaarheid van de buurt vergroot en anderzijds kan hiermee de capaciteit worden uitgebreid en specifieke expertise worden aangetrokken. De volontairs brengen ieder eigen kennis of belangstelling in waar vervolgens passend werk bij wordt gezocht. Het korps krijgt door de inzet van volontairs op receptiewerkzaamheden, tuinwerkzaamheden, administratief werk, in- en externe voorlichting en logistieke- en chauffeurswerkzaamheden

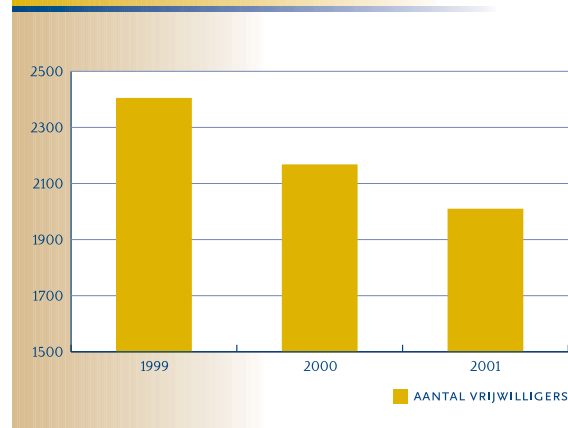
VOLONTAIRS

meer tijd voor zijn primaire taken. De volontairs zijn via de media en de website van het regiokorps geworven. Daarnaast zijn folders verspreid en op beurzen en open dagen wordt gekeken of er mensen zijn die zich aanbieden.

6.6 VRIJWILLIGE POLITIE

Het kabinet vindt dat burgers een belangrijke rol moeten spelen bij het realiseren van veiligheid en doeltreffende politiezorg in Nederland. De inzet van vrijwilligers bij de politie kan de band tussen samenleving en politie versterken. In het BNP is daarom aangegeven dat gestreefd wordt naar het vergroten van de inzetbaarheid van de vrijwillige politie, het mogelijk maken van doorstroming naar hogere niveaus dan surveillant en het waar nodig verbeteren van de rechtspositie. In 1999 is de regelgeving op deze punten aangepast. De doelstelling uit de landelijke politiebrieven 2001 om te streven naar een aantal vrijwilligers dat overeenkomt met minimaal 10 procent van het aantal budgetverdeeleenheden (bve's) dat de korpsen krijgen blijkt echter niet haalbaar. Vanaf 1999 loopt het aantal vrijwilligers steeds verder terug. Zo bedroeg het aantal vrijwilligers in 2000 nog 2166 en in 2001 waren dat 2008 personen, wat respectievelijk 4,9% en 4,3% van het aantal BVE's is dat de korpsen krijgen.

ONTWIKKELING AANTAL VRIJWILLIGERS

Bron: Polbis

Over de oorzaak van deze teruggang bestaan geen harde gegevens. Een aantal verbeteringen op het gebied van de vrijwillige politie dat de laatste jaren is ingevoerd, zoals een verhoging van de tegemoetkoming en de mogelijkheid door te stromen naar de rang van agent, blijkt nog onvoldoende resultaat te hebben gehad.

Omdat veel belang wordt gehecht aan de inzet van de vrijwillige politie is eind 2001 een werkgroep opgericht die beziet op welke wijze in de toekomst moet worden omgegaan met de vrijwillige politie. In 2002 zal deze werkgroep rapporteren.

FINANCIEEL BEELD ²⁸

7

7.1 ALGEMEEN BEELD

In financieel opzicht heeft 2001 voor de Nederlandse Politie als geheel, ondanks de onderlinge verschillen tussen de regiokorpsen, tot een positief resultaat uit de normale bedrijfsvoering geleid. Het gezamenlijke resultaat van 26 korpsen is toegenomen van elf miljoen tot drieëndertig miljoen euro. Samen met het saldo van buitengewone baten en lasten van tweeëntwintig miljoen euro beloopt het totale exploitatiesaldo ongeveer vijfenvijftig miljoen euro. Het eigen vermogen is in 2001 gedaald met vijftien miljoen euro naar € 1,135 miljard.

Het positieve resultaat kan gebruikt worden door de korpsen wanneer ze zich de komende jaren gesteld zien voor een aantal grote investeringen in huisvesting, verbindingen en ICT. De korpsen zullen de komende tijd grote bedragen moeten investeren in het nieuwe communicatienetwerk (C2000) en het meldkamersysteem voor de geco-

lokeerde meldkamers (zie par 5.6). Diverse korpsen hebben daarnaast aanzienlijke huisvestingsplannen die noodzakelijk zijn om het groeiende personeelsbestand te kunnen huisvesten en om de gebiedsgebonden politiezorg (verder) inhoud te kunnen geven. Bovendien zijn er de effecten van het ICT-bestek (zie par 5.6) waaronder het opzetten van de regionale automatiseringssentra. Ook de overige automatiseringsontwikkelingen op operationeel gebied en de bedrijfsvoering zullen extra investeringen vergen. Waardoor ook de exploitatiekosten navenant zullen toenemen.

Op personeelsgebied krijgen de korpsen, gezien de verwachte uitstroom van de naoorlogse babyboomgeneratie, ook te maken met additionele kosten voor de tijdelijke ouderenregeling (de vervroegde uittredingsregeling voor executief politiepersoneel) en de kosten voor opleiding en begeleiding van nieuwe aspiranten. Tenslotte zijn er omvangrijke

verlofstuwmeren die de korpsen mogelijk om capaciteitsredenen de komende tijd af zullen moeten kopen.

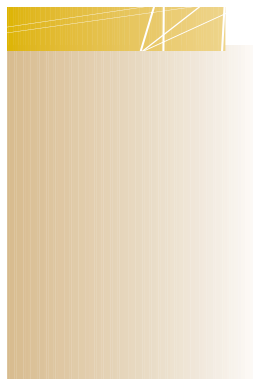
De Nederlandse politie als geheel mag dan een positief exploitatiesaldo van € 55 miljoen hebben behaald, de verschillen in resultaten tussen de korpsen onderling zijn echter groot. Negen korpsen hebben in 2001 een gemiddeld negatief exploitatiesaldo van € 1,9 miljoen. Negen korpsen hebben een gemiddeld positief saldo kleiner dan € 1 miljoen. De overige acht korpsen hebben in 2001 een resultaat behaald dat duidelijk boven het landelijke gemiddelde ligt.

28 Met ingang van 2001 zijn de cijfers van het KLPD in dit financiële beeld geïntegreerd. De vergelijkende cijfers van het jaar 2000 zijn eveneens aangepast.

7.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De onderstaande Staat van Baten en Lasten sluit met een voordelig exploitatiesaldo van € 55 miljoen.

In de buitengewone baten is de vrijval van de reservewaardeverschillen opgenomen tot een bedrag van € 24 miljoen ²⁹.

7.2.1 BATEN

De baten omvatten de rijksbijdragen van het ministerie van BZK en de overige baten. De rijksbijdragen van het ministerie van BZK zijn onder te verdelen in algemene bijdragen, bijzondere bijdragen en aanvullende bijdragen. De algemene bijdrage heeft naast de reguliere bijdrage een regionaal specifieke component, onder meer voor toezicht in gebieden met veel binnenwateren, landsgrenzen en waddeneilanden. Daarnaast is er nog een component voor de asieltaken van de Nederlandse politie.

In 2001 zijn bijzondere bijdragen verstrekt voor bovenregionale voorzieningen zoals de kernteams, de vergoeding voor de MKZ-crisis, de beveiliging van de eurotransporten, de ramp in Enschede, en een nabetaling voor het EK 2000. Om continuïteit

in de sterktegroei te kunnen garanderen is als voorfinanciering een bijzondere bijdrage van € 68 miljoen toegekend. Een deel van dit bedrag is bestemd voor werving. Met het andere deel kunnen de korpsen beginnen met het opleiden van duizend extra aspiranten. De eerste tranche is in 2001 beschikbaar gekomen. Het overige deel komt in 2002 beschikbaar. Voor de afkoop van verlofstuwmeren is € 19 miljoen euro aan de korpsen overgemaakt.

Aan twee korpsen zijn in 2001 aanvullende bijdragen verstrekt (Artikel 4 bijdrage Besluit financiën regionale politiekorpsen), ter versterking van hun financiële positie. Een dergelijke bijdrage wordt tijdelijk verstrekt als de middelen van een regio (meerjarig) tekort schieten.

De overige baten zijn afkomstig uit doorberekening van personeels- en exploitatiekosten aan andere regiokorpsen, én overige bijdragen van andere ministeries en gemeenten.

7.2.2 LASTEN

De lasten zijn grafisch weergegeven en verbijzonderd naar de meest relevante categorieën. De categorie personeel (inclusief de kosten voor opleiding en vorming) is met 79% van het totaal de belangrijkste kostenpost voor de Nederlandse Politie. In 1999 was er sprake van een aandeel van 76,7%, in 2000 was dit 77%.

²⁹ Een tweetal korpsen heeft de vrijval niet verwerkt via de staat van baten en lasten.

³⁰ Ten einde 2001 en 2000 vergelijkbaar te maken zijn de buitengewone baten én lasten over 2000 verlaagd met € 44 miljoen voor de dotatie van de STIMP.

7.3 BALANS (NA RESULTAATBESTEMMING)

In de balans zijn naast de 25 regiokorpsen ook het KLPD en de bovenregionale voorzieningen opgenomen.

BALANS

Balans [in miljoenen €]	2001	2000		2001	2000
Activa			Passiva		
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa	0	0	Algemene reserve	162	160
Materiële vaste activa	1.609	1.532	Bestemmingsreserve	510	496
Financiële vaste activa	4	5	Reserve waardeverschillen	463	494
Totaal vaste activa	1.613	1.537	Totaal eigen vermogen	1.135	1.150
Vlottende activa					
Vorraden	6	9	Voorzieningen	139	129
Vorderingen en overlopende activa	104	124	Langlopende schulden	212	230
Liquide middelen	420	377	Kortlopende schulden en overlopende passiva	657	538
Totaal activa	2.143	2.047	Totaal passiva	2.143	2.047

* IMMATERIËLE VASTE ACTIVA IN BEIDE JAREN € 0,2 MILJOEN

7.3.1 VASTE ACTIVA

In de onderstaande tabel zijn de vaste activa verder uitgesplitst. In de vaste activa zijn immateriële, materiele en financiële vaste activa begrepen. Er is een toename in de aanschafwaarde van de vaste activa zichtbaar van € 2,4 miljard tot € 2,8 miljard in de loop van twee jaar.

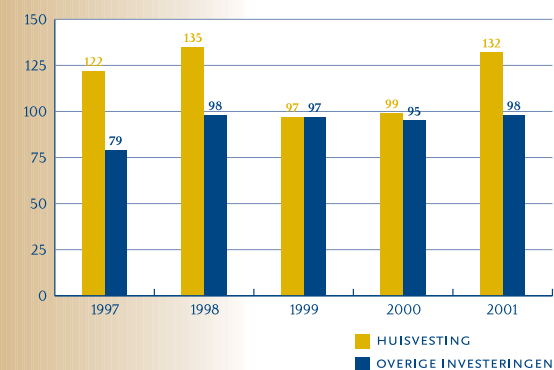
VASTE ACTIVA

Vaste activa (in miljoenen euro's)	2001	in %	2000	in %
Aanschafwaarde	2.547		2.412	
Cumulatieve afschrijvingen	1.010		933	39%
Boekwaarde	1.537		1.479	61%
Mutaties:				
Investerings	267		226	
Desinvesteringen [aanschafwaarde]	64		91	
Desinvesteringen [afschrijvingen]	46		75	
Jaarlast afschrijvingen	173		152	
Aanschafwaarde	2.750		2.547	
Cumulatieve afschrijvingen	1.138	41%	1.010	40%
Boekwaarde	1.613	59%	1.537	60%

De boekwaarde van de vaste activa is in 2001 met € 76 miljoen toegenomen. Deze toename is met name toe te schrijven aan de huisvesting (€ 60 miljoen) waar de korpsen in 2001 veel in hebben geïnvesteerd. In de boekwaarde ultimo 2001 is een bedrag van ongeveer € 175 miljoen aan grond en terreinen begrepen.

INVESTERINGEN REGIOKORPSSEN (EXCL.KLPD)

IN MILJOENEN EURO'S

De afgelopen vijf jaar heeft het investeringsniveau gefluctueerd. Dit wordt veroorzaakt door de investeringen in de huisvesting. De overige investeringen blijven na een stijging in 1998 in de navolgende jaren op ongeveer eenzelfde peil. Dit beeld zal in de komende jaren beïnvloed worden door de eerder genoemde investeringen op gebied van verbindingen en automatisering.

7.3.2 EIGEN VERMOGEN

Het vermogen van de Nederlandse Politie is licht gedaald, met name als gevolg van de vrijval reserve waardeverschillen. In onderstaande tabel zijn de mutaties in het vermogen opgenomen.

De gemiddelde solvabiliteit (eigen vermogen + voorzieningen/totaal vermogen) van de korpsen is in 2001 gedaald van 62% naar 59,4%.

VERMOGENSONTWIKKELING

Vermogensontwikkeling in miljoenen €	2001	2000
Vermogen op 1 januari	1.150	1.218
Te bestemmen resultaat	55	48
Vrijval reserve waardeverschillen	-24	-35
Stimp afomingen 2001 en 2002	-78	0
Stimp dotatie	47	44
Verlof en vakantiegeld	-5	-128
Overige vermogensmutaties	-10	3
Totaal mutaties	-15	-68
Vermogen op 31 december	1.135	1.150

In 2000 is een aanvang gemaakt met de vermogens- verevening om te komen tot een meer gelijk- waardige financiële positie van de korpsen. Er is een normvermogen berekend en dat is afgezet tegen de daadwerkelijke vermogenspositie. Min-korpsen (de korpsen die meer dan 12,5% onder het normvermogen zaten) zijn gecompenseerd.

In 2001 hebben de min-korpsen een vermogens- dotatie ontvangen van in totaal rond de € 47 miljoen. Aan deze vermogensdotatie wordt door alle korpsen bijgedragen door een afroaming van het vermogen. In overleg met de regiokorpsen is besloten om deze verevening in 2001 in zijn geheel af te wikkelen. Hiertoe zijn de vermogens-

vereveningen van 2001 en 2002 voor een bedrag van € 78 miljoen rechtstreeks ten laste van het vermogen gebracht.

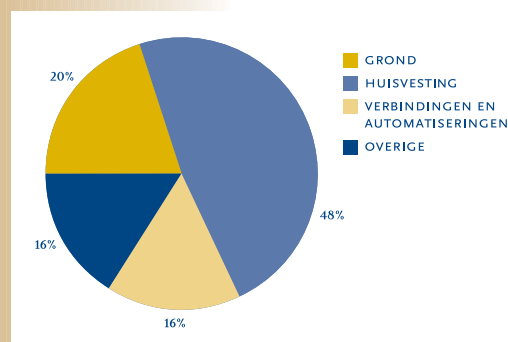
Plus-korpsen (korpsen die meer dan 12,5% boven het normvermogen uitkwamen) hebben moeten aangeven op welke manier het overschot binnen drie jaar ingezet zou worden voor directe politie- zorg. Door de pluskorpsen is in 2001 reeds een bedrag van ongeveer € 21 miljoen besteed van de € 112 miljoen die zij de komende jaren moeten inzetten.

Het vermogensbeeld is in 2000 sterk beïnvloed door een stelselwijziging in 2000 waardoor de schuld voor verlofstuwmeren en vakantiegeld in de balans moet worden opgenomen. In 2001 hebben drie korpsen nog correcties op de post verlofstuw- meren aangebracht tot een bedrag van € 5 miljoen.

BESTEMMINGSRESERVES

Bestemmingsreserves zijn gevormd ter financiering van landelijke en regionale doelen, zoals C2000. In 2001 waren de bestemmingsreserves als volgt verdeeld:

SAMENSTELLING BESTEMMINGSRESERVES

De bestemmingsreserve voor huisvesting omvat de gereserveerde gelden voor de vervanging van de huisvesting en overige relevante investeringen. Deze bestemmingsreserve bedraagt € 241 miljoen. De bestemmingsreserve voor grond bedraagt € 102 miljoen. Niet alle regiokorpsen hebben deze reserve gevormd. Eind 2001 bedraagt de bestem- mingsreserve voor C2000 € 63 miljoen. Een aantal korpsen heeft voor C2000 een voorziening gevormd. Deze bedraagt in totaal € 11 miljoen.

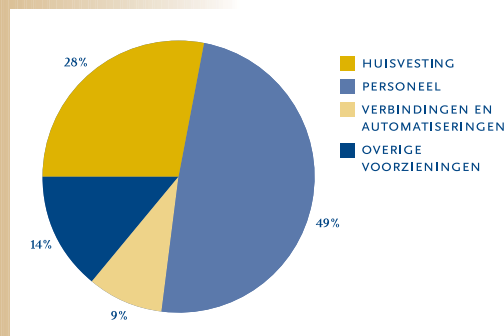
RESERVE WAARDEVERSCHILLEN

De reserve waardeverschillen is in 1994 gevormd bij de regiovorming van de Nederlandse Politie. De materiële vaste activa zijn toen om niet over- gegaan naar de regionale politiekorpsen. Omdat in het verleden de investeringen in huisvesting op een andere wijze gefinancierd werden en na 1994 de afschrijvingen van deze investeringen wel ten laste van de resultatenrekening werden gebracht, wordt om deze extra lasten te compenseren jaarlijks een vrijval uit de reserve waardeverschillen als buiten- gewone bate verantwoord in de Staat van Baten en Lasten.

7.3.3 VOORZIENINGEN

De voorzieningen zijn als volgt samengesteld.:

SAMENSTELLING VOORZIENINGEN

De categorie personeel omvat de voorzieningen voor wachtgeld, reorganisatie en TOR. De voorziening TOR is gestegen van € 16 miljoen naar € 29 miljoen. De voorziening is op dit moment nog ontoereikend om de lasten van de TOR gelijkmatig te kunnen verdelen over de duur van de regeling. De regio's hebben in de categorie huisvesting voorzieningen getroffen voor het groot onderhoud aan gebouwen. In de categorie verbindingsvormt de voorziening C2000 met € 11 miljoen de grootste post.

7.3.4 KORTLOPENDE SCHULDEN

OPENSTAANDE RIJKSBIJDAGEN

De openstaande rijksbijdragen zijn de rijksbijdragen die de korpsen hebben ontvangen maar nog niet hebben besteed. Deze beliepen in 2000 ruim € 48 miljoen. Door de gelden die eind 2001 nog beschikbaar zijn gekomen en nog niet besteed zijn door de korpsen, is deze kortlopende schuld toegenomen tot € 123 miljoen. Eind 2001 staat nog een bedrag open van € 15 miljoen te besteden aan

de afkoop van verlofstuwmeren en een bedrag van € 25 miljoen voor de financiering van de sterktegroei.

VERLOFSTUWMEREN

Als gevolg van met name de extra inzet van capaciteit bij onvoorziene gebeurtenissen is in 2001 de omvang van de verlofstuwmeren toegenomen. De verlofstuwmeren worden als kortlopende schuld in de balans opgenomen. Bedroeg eind 2000 bedroeg deze schuld nog € 113 miljoen, eind 2001 is de schuld toegenomen tot € 123 miljoen. Ten behoeve van de afkoop van verlofstuwmeren hebben de korpsen eind 2001 een bijzondere bijdrage ontvangen van in totaal € 19 miljoen

7.4 KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is een belangrijk instrument voor de beoordeling van de financiële positie van de regio's. Het overzicht start en eindigt met de stand van de liquide middelen ultimo balansdatum en geeft de bronnen en bestedingen in het jaar aan.

Het exploitatiesaldo, exclusief vrijval reserve waardeverschillen, leidt samen met de afschrijvingen tot een toename van de liquide middelen van € 204 miljoen.

In 2001 is er voor een bedrag van € 267 miljoen geïnvesteerd. Onder aftrek van de € 18 miljoen desinvesteringen heeft dit geleid tot een afname van de liquide middelen van € 249 miljoen. Beide voorgaande mutaties leiden per saldo tot een tekort van € 45 miljoen. Bij een evenwichtige financieringsstructuur zouden beide stromen op lange termijn in evenwicht moeten zijn. Nu wordt dit tekort gecompenseerd door een overschot op de overige kasstromen van € 88 miljoen.

KASSTROOMOVERZICHT

Kasstroomoverzicht 2001 (inclusief KLPD) (bedragen in miljoenen euro's)		
Liquide middelen ultimo 2000		377
Kasstroom op operatiebasis		
Exploitatie (exclusief vrijval reserve waardeverschillen)	+ 31	
Afschrijvingen	+ 173	
Bij:		204
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen	-267	
Desinvesteringen	+ 18	
Af:		-249
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuwe leningen	+ 10	
Aflossingen	-28	
Af:		-18
Overige kasstromen		
Mutaties eigen vermogen	- 46	
Mutaties voorzieningen	+ 10	
Mutaties overige vorderingen en schulden	+ 142	
Bij:		106
Liquide middelen ultimo 2001		420

De liquide middelen zijn in 2001 weliswaar toegenomen met € 43 miljoen maar deze toename wordt mede veroorzaakt door de toename van de openstaande rijksbijdragen. Deze stegen met € 75 miljoen van € 48 naar € 123 miljoen. Omdat deze toename van de rijksbijdragen veelal veroorzaakt is door extra bijdragen eind 2001 zoals voor sterktegroei, eurobeveiliging en verlofstuwmeren zullen deze bijdragen in 2002 besteed worden. Er is dus sprake van een incidentele stijging die in 2002 weer teniet wordt gedaan.

Eén regiokorps heeft in 2001 een langlopende lening moeten aangaan. Het agentschap KLPD financiert al haar investeringen via de leenfaciliteit van het Ministerie van Financiën en ook in 2001 heeft zij daarop een beroep gedaan. De aflossingen in 2001 zijn in totaal hoger dan het bedrag van de geleende gelden.

Daarnaast blijken er grote onderlinge verschillen tussen de korpsen in liquiditeitspositie. De Nederlandse politie als totaal beschikt weliswaar op dit moment over voldoende liquide middelen, maar als daarbij rekening wordt gehouden met de langlopende schulden, dan zet dit de liquiditeitspositie van een aantal korpsen in een ander perspectief. Een aantal korpsen heeft namelijk naast deze liquide middelen ook langlopende schulden van minimaal eenzelfde omvang.

C O L O F O N

Uitgave

Ministerie van Justitie
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Redactie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Politie

Productiebegeleiding

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Directie Voorlichting en Communicatie

Vormgeving

Grafisch Buro van Erkelens, Den Haag
Sandra van Wingerden & Esmeralda van der Gaag

Fotografie

APB, Harro Meijnen, Den Haag
Politie in Beeld, Fons Sluiter, Huissen

Druk

Artoos, Den Haag

september 2002

V22706

